

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätös vuodelta 2021

LVM LIIKENNE- JA
VIESTINTÄMINISTERIÖ

Liikenne- ja
viestintäministeriön
julkaisuja **2022:1**

lvm.fi

Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2022:1

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätös vuodelta 2021

Liikenne- ja viestintäministeriö Helsinki 2022

Julkaisujen jakelu

Distribution av publikationer

**Valtioneuvoston
julkaisuarkisto Valto**

Publikations-
arkivet Valto

julkaisut.valtioneuvosto.fi

Julkaisumyynti

Beställningar av publikationer

**Valtioneuvoston
verkkokirjakauppa**

Statsrådets
nätbokhandel

vnjulkaisumyynti.fi

Liikenne- ja viestintäministeriö

CC BY-NC-ND 4.0

ISBN pdf: 978-952-243-738-9

ISSN pdf: 1795-4045

Taitto: Valtioneuvoston hallintoyksikkö, Julkaisutuotanto

Helsinki 2022

Liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätös vuodelta 2021

Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2022:1

Julkaisija Liikenne- ja viestintäministeriö

Yhteisötekijä Liikenne- ja viestintäministeriö

Kieli suomi **Sivumäärä** 73

Tiivistelmä Liikenne- ja viestintäministeriön kirjanpitoyksikön vuoden 2021 tilinpäätös koostuu toimintakertomuksesta, talousarvion toteutumista kuvaavista toteutumalaskelmista, tuottoja ja kuluja kuvaavasta tuotto- ja kululaskelmasta, tilinpäätöspäivän taloudellista asemaa kuvaavasta taseesta ja liitteenä ilmoitettavista tiedoista.

Tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus sisältää johdon katsauksen toimintaan sekä raportoinnin ministeriön toiminnan yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta, kuvauksen toiminnallisesta tehokkuudesta, tuotoksista ja laadunhallinnasta sekä henkisten voimavarojen hallinnasta. Toimintakertomus sisältää myös sisäisen valvonnan arviointilausuman, kokonaisarviointien tulokset ja yhteenvedot väärinkäytöksistä.

Asiasanat talous, tilinpäätös, toimintakertomus, tilinpäätösanalyysi, raportointi

ISBN PDF 978-952-243-738-9 **ISSN PDF** 1795-4045

Asianumero VN/2066/2022

Julkaisun osoite <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-738-9>

Kommunikationsministeriets bokslut för 2021

Kommunikationsministeriets publikationer 2022:1

Utgivare Kommunikationsministeriet

Utarbetad av Kommunikationsministeriet

Språk finska **Sidantal** 73

Referat Bokslutet för kommunikationsministeriets bokföringsenhet för 2021 består av en verksamhetsberättelse, utfallskalkyler som redogör för utfallet av budgeten, en intäkts- och kostnadskalkyl som redogör för intäkterna och kostnaderna, en balansräkning som redogör för den ekonomiska ställningen på bokslutsdagen och uppgifter som lämnas i bilagor.

Verksamhetsberättelsen i bokslutet innehåller ledningens översikt över verksamheten, en rapport om de samhälleliga verkningarna av ministeriets verksamhet samt en beskrivning av den funktionella effektiviteten, produktionen, kvalitetsledningen och hanteringen av mänskliga resurser. Verksamhetsberättelsen innehåller också ett utlåtande om utvärderingen av den interna kontrollen, resultaten av helhetsbedömningarna och sammanfattningar av oegentligheter.

Nyckelord ekonomi, bokslut, verksamhetsberättelse, bokslutsanalys, rapportering

ISBN PDF 978-952-243-738-9

ISSN PDF 1795-4045

Ärendenr. VN/2066/2022

URN-adress <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-738-9>

Final accounts of the Ministry of Transport and Communications 2021

Publications of the Ministry of Transport and Communications 2022:1

Publisher Ministry of Transport and Communications

Group author Ministry of Transport and Communications

Language Finnish **Pages** 73

Abstract The final accounts of 2021 of the Ministry of Transport and Communications consist of a report on operations, indicators illustrating performance relative to the budget, an income statement illustrating income and expenses, a balance sheet showing the Ministry's financial situation at the end of the financial year, and notes.

The report on operations includes an operational review by the management as well as a report on the societal impact of the operations, a description of operational effectiveness, outcomes and quality control, and human resources management. The report on operations also includes an assessment of assurance of internal control, outcomes of overall evaluations as well as summaries of any misappropriations.

Keywords finance, final accounts, report on operations, final accounts analysis, reporting

ISBN PDF 978-952-243-738-9 **ISSN PDF** 1795-4045

Reference no. VN/2066/2022

URN address <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-243-738-9>

Sisältö

1	Toimintakertomus	8
1.1	Johdon katsaus	8
1.2	Tuloksellisuus.....	9
1.3	Vaikuttavuus.....	23
1.3.1	Toiminnan vaikuttavuus.....	23
1.3.2	Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus.....	28
1.4	Toiminnallinen tehokkuus.....	29
1.4.1	Toiminnan tuottavuus	29
1.4.2	Toiminnan taloudellisuus	32
1.4.3	Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus	36
1.4.4	Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus.....	36
1.5	Tuotokset ja laadunhallinta.....	37
1.5.1	Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet.....	37
1.5.2	Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu	40
1.6	Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen	43
1.7	Tilinpäätösanalyysi.....	46
1.7.1	Rahoituksen rakenne.....	46
1.7.2	Talousarvion toteutuminen	48
1.7.3	Tuotto- ja kululaskelma.....	50
1.7.4	Tase	51
1.8	Sisäisen valvonnan arvionti- ja vahvistuslausuma	52
1.9	Arviointien tulokset	53
1.10	Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä	54
1.10.1	Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot	54
1.10.2	Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot.....	54
2	Talousarvion toteumalaskelma	55
3	Tuotto- ja kululaskelma	59
4	Tase.....	60

5	Liitetiedot.....	62
6	Allekirjoitus	73

1 Toimintakertomus

1.1 Johdon katsaus

Vuonna 2021 liikenne- ja viestintäministeriön ja sen hallinnonalan toimintaan vaikuttivat jo toista vuotta peräkkäin covid-19-epidemiasta aiheutuneet toimenpiteet ja tehtävät. Tästä huolimatta vuosi oli ministeriössä tehokasta säädösvalmisteluaikaa ja laajoja kokonaisuuksia koskevia hankkeita saatiin päätökseen.

Ministeriössä onnistuttiin edistämään aikataulun mukaisesti säädöshankkeita, hallinnonalan ohjausta ja toimialan strategista kehittämistä. Hallitusohjelman ja hallinnonalan konsernistrategian toimeenpanon keskiössä ovat olleet erityisesti valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma (Liikenne 12) ja fossiilittoman liikenteen tiekartta. Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 hyväksyttiin valtioneuvostossa huhtikuussa. Toukokuussa tehtiin periaatepäätös kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä eli fossiilittoman liikenteen tiekartasta. Myös kansainväliset neuvottelut ovat edenneet. Muun muassa EU:n Fit for 55 -ilmastopakettin liikenteen kannalta merkityksellisiin aloitteisiin vaikuttaminen on käynnistynyt.

Kyberturvallisuuden kokonaistilan parantamistarvetta ovat vauhdittaneet muun muassa yhteiskunnan tietoympäristöjen verkottuminen ja tiedon käsittelyyn liittyvien teknologioiden nopea kehitys sekä lisääntyneet kyberturvallisuushäiriöt. Parantamistarpeeseen on vastattu muun muassa kesäkuussa vahvistetulla kyberturvallisuuden kehittämisohjelmalla sekä sen rinnalla annetulla yhteiskunnan kriittisten toimialojen tietoturva- ja tietosuojaa koskevalla kyberturvallisuuden periaatepäätöksellä.

Vuoden 2021 aikana otettiin iso askel kohti yhtenäisempää valtiohallinnon digitalisaation, datatalouden ja tietopolitiikan kehittämistä. Syyskuussa asetettiin ministeriryhmä koordinoimaan valtioneuvostotasolla digitalisaatio- ja tietopolitiikkaa, teknologiapolitiikkaa sekä datataloutta. Ministeriryhmä päätti lokakuussa Suomen digitaalisen kompassin laatimisesta kevään 2022 aikana. Tavoitteena on luoda digitalisaatiolle ja datataloudelle yhteinen kansallinen visio ja tavoitteet vuoteen 2030. Liikenne- ja viestintäministeriön, valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön perustama digitoimisto huolehtii ministeriöiden välisestä yhteistyöstä.

Ministeriössä ei ole tänä poikkeuksellisenakaan aikana unohdettu kehittämistyötä ja ennakkointia. Ministeriössä muun muassa valmisteltiin organisaatiouudistus sekä käynnistettiin tulevaisuuskatsauksen valmistelu.

1.2 Tuloksellisuus

Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan konsernistrategiassa hallinnonalan toiminnalle on asetettu kolme strategista vuoteen 2023 ulottuvaa yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitetta. Taulukossa 1 on esitetty tavoitteiden toteuma vuoden 2021 loppuun mennessä.

Liikenne- ja viestintäministeriö on yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteuttamiseksi asettanut vuosille 2020–2023 monivuotiset tulostavoitteet, joista kullekin tulostavoitteelle on asetettu vuosittaiset tavoitetasot. Taulukoissa 2–4 on esitetty yksinomaan vuoden 2021 tavoitetasojen toteuma.

Taulukko 1. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden toteutuminen

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet	Arvosana	Analyysi
<p>Suomi on edelläkävijä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Liikenteen päästöjen kehitys • Liikenteen energiankulutus • Vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävien autojen osuus • Kestävien kulkutapojen suoritteet ja markkinaosuus 	<p>HYVÄ</p>	<p>Koronaepidemia on vaikuttanut liikenteen päästökehitykseen merkittävästi. Tilastokeskuksen mukaan kotimaan liikenteen CO₂-ekvivalenttipäästöt vähenivät 7,1 prosentilla vuonna 2020 vuoteen 2019 verrattuna. Päästöjen vähenemisen selitti pääosin tieliikenteen ajosuoritteiden ja polttoaineiden myynnin selvä väheneminen (Väylävirasto¹; Tilastokeskus²). Tietoa vuoden 2021 päästöistä ei ole vielä julkaistu, mutta päästöjen voidaan olettaa lisääntyneen. Tieliikenteen polttoaineita myytiin vuoden 2021 tammikuusta syyskuuhun enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuonna 2020. Vuoden 2021 keväästä alkaen pääteillä oli liikennettä edellisvuotta enemmän. Siten liikenteen energiankulutus oli vuonna 2021 suurempi kuin vuonna 2020.</p> <p>Vuonna 2021 vaihtoehtoisia käyttövoimia, eli sähköä, vetyä tai kaasua hyödyntävien henkilöautojen osuus ensirekisteröinneistä nousi 32 prosenttiin (Tilastokeskus³). Osuus oli 20 prosenttia vuonna 2020 ja 9 prosenttia vuonna 2019. Vuonna 2021 ensirekisteröidyistä vaihtoehtoisia käyttövoimia hyödyntävistä henkilöautoista 65 prosenttia oli ladattavia hybridejä, 33 prosenttia täyssähköautoja ja kolme prosenttia kaasua tai muita käyttövoimia hyödyntäviä autoja. Täyssähköpakettiautoja ensirekisteröitiin 340 kappaletta ja lisäksi rekisteröitiin muutamia kymmeniä hybridejä. Sähkökäyttöisiä kuorma-autoja rekisteröitiin kaksi kappaletta ja kaasukäyttöisiä rekisteröitiin muutamia kymmeniä.</p> <p>Epidemian aikana vuosina 2020 ja 2021 julkisen henkilöliikenteen kysyntä on vähentynyt merkittävästi (Traficom⁴). Kevyen liikenteen suosio on saattanut lisääntyä. Vuonna 2021 toteutetun valtakunnallisen henkilöliikennetutkimuksen tulokset tarkentavat kuvaa myöhemmin.</p>

¹ <https://vayla.fi/vaylista/aineistot/tilastot/tietilastot/tieliikenteen-kehitys>

² <https://www.stat.fi/til/ehk/index.html>

³ <https://www.tilastokeskus.fi/til/merek/index.html>

⁴ <https://tieto.traficom.fi/fi/tilastot/joukkoliikenteen-kysynta>

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet

Arvosana Analyysi

Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista

Mittarit:

- Liikenne- ja viestintäverkkojen kattavuus ja peitto
- Palveluiden hintakehitys

HYVÄ

Vuoden 2020 lopussa 65 prosentilla suomalaisista oli mahdollisuus ottaa käyttöönsä vähintään 100 megabittiä sekunnissa latausnopeudella varustettu kiinteä laajakaistayhteys. Osuus on kasvanut vuodesta 2019 yhdellä prosenttiyksiköllä ([Traficom⁵](#)). Vähintään 300 megabittiä sekunnissa nopeuden saatavuus nousi vuonna 2020 edellisvuodesta kaksi prosenttiyksikköä (54 prosentista 56 prosenttiin) ja vähintään 1 000 megabittiä sekunnissa nopeuden saatavuus 4 prosenttiyksikköä (47 prosentista 51 prosenttiin). Vuoden 2021 tietoja ei ole vielä saatavilla.

Vuoden 2020 lopussa nopea 5G oli saatavilla yli 1,8 miljoonaa kotitalouteen. 5G 100 megabittiä sekunnissa mobiililaajakaistan saatavuus on noussut vuoden 2020 lopusta vuoden 2021 kolmanteen vuosineljännekseen mennessä 67 prosentista 78 prosenttiin kotitalouksista.

Liikenneverkkojen peittävyttä tilastoitiin kokeellisella tilastolla ensimmäisen kerran vuonna 2019 liikennemuodoittain ja maakunnittain. Liikenneverkkojen peittävyys oli suurinta Uudellamaalla. Vuonna 2020 peittävydessä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia ([Tilastokeskus⁶](#)). Vuoden 2021 tiedot julkaistaan keväällä 2022. Koronaepidemian aikana joukkoliikennepalvelujen, etenkin linja-autovuorojen tarjonta maakuntien liikenneverkoilla, on vähentynyt.

Viestintäpalveluiden hinnat nousivat hieman vuonna 2021 vuodesta 2020 ([Tilastokeskus⁷](#)). Kokonaisuutena viestintäpalveluiden reaalin hintakehitys on kuitenkin ollut kuluttajille pitkään suotuisaa. Sekä internetyhteyksien että matkaviestintäpalveluiden hinnat olivat vuonna 2021 kuluttajahintaindeksin kehitykseen suhteutettuna noin 15 prosenttia alhaisempia kuin vuonna 2010.

Joukkoliikennelippujen hinnat nousivat hieman vuonna 2021 vuodesta 2020 ([Tilastokeskus⁷](#)). Kuitenkin kuluttajahintaindeksin kehitykseen suhteutettuna lippujen hinnat olivat vuonna 2021 noin kuusi prosenttia alhaisempia kuin vuonna 2010. Yksityisauton käytön kustannukset nousivat vuodesta 2020 vuoteen 2021 noin 8 prosentilla. Yksityisauton käyttökustannukset ovat nousseet myös pidemmällä aikavälillä muun muassa polttoaineiden hintakehityksen myötä yleistä kuluttajahintaindeksiä nopeammin.

Yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteet	Arvosana	Analyysi
<p>Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä</p> <p>Mittarit:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Digibarometrin kokonaisindeksin kehitys • Tietointensiivisten toimialojen liiketoiminnan kehitys • Henkilöliikennepalvelujen kehitys 	<p>HYVÄ</p>	<p>Suomi sijoittui Elinkeinoelämän tutkimuslaitos ETLA:n vuoden 2021 Digibarometrissa⁸ sijalle 2 yhteensä 22 maan joukossa. Sijoitus oli sama kuin vuonna 2020. ETLA kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että suomalaisten yritysten ICT-pääoman vaikutus bruttokansantuotteeseen on vertailumaista heikompien joukossa. Suomessa myös verkkokauppa kasvoi monia Euroopan maita hitaammin.</p> <p>Euroopan komission European Innovation Scoreboard 2021⁹ -mittauksen mukaan Suomessa oli vuonna 2021 Ruotsin, Tanskan ja Belgian ohella EU:n paras innovaatioympäristö. Sijoitus oli sama kuin vuonna 2020. Suomen innovaatioympäristö on EU:n huippua, mutta kokonaistulosta heikompia olivat esimerkiksi kategoriat korkean teknologian tuotteiden vienti, yritysten investoinnit muuhun kuin T&K -toimintaan sekä ympäristön kestävyys.</p> <p>Liikenne- ja viestintävirasto on valmistellut vuonna 2021 henkilöliikennepalveluiden, erityisesti uusien liikennepalveluiden, kehitystä kuvaavan tiedon keräämistä. Tiedonkeruu alkaa keväällä 2022 ja tuloksia julkaistaan syksyllä.</p>

⁵ <https://tieto.traficom.fi/fi/laajakaistasta>

⁶ <https://www.stat.fi/tup/kokeelliset-tilastot/liikenneverkon-kattavuus-ja-peitton/index.html>

⁷ <https://www.stat.fi/til/khi/index.html>

⁸ <https://www.etla.fi/julkaisut/digibarometri-2021-vuosikymmen-verkkokauppaa-ja-alustataloutta>

⁹ https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/statistics/performance-indicators/european-innovation-scoreboard_fi

Taulukko 2. Suomi on edelläkävijä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
<p>Monivuotinen tulostavoite: 1.1 Kestävästä liikkumisesta, kuljettamisesta ja viestinnästä on tehty entistä houkuttelevampaa</p>		
<p>Mittari: 1.1.1 Toimenpiteet päästöjen vähentämiseksi</p>		
<p>Liikenteen päästövähennyskeinoista vuoden 2030 tavoitteen saavuttamiseksi on 40 prosenttia viety lainsäädäntöön ja politiikkatoimiin.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Valtioneuvosto teki toukokuussa 2021 periaatepäätökset kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä (fossiilittoman liikenteen tiekartta) sekä lentoliikenteen ja meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä. Fossiilittoman liikenteen tiekartta vuoteen 2030 koostuu kolmesta eri vaiheesta, joista kolmas eli viimeinen, on ehdollinen. Tiekartan ensimmäisen vaiheen tukia koskeva lainsäädäntö on valmisteltu ja tiekartan toisen vaiheen päästövähennyspotentiaaleista on valmistunut neljä selvitystä. Lisäksi on laadittu arviomuistio kansallisesta tieliikenteen päästökaupasta. Merenkulun ja ilmailun kansainvälisissä järjestöissä on edistetty kunnianhimoisia kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskeinoja.</p>
<p>Mittari: 1.1.2 Julkista henkilöliikennettä koskevien tukien ja avustusten kohdentaminen</p>		
<p>On seurattu tukien käytön vaikutuksia ja esitetty tarpeen vaatiessa muutoksia rahoitukseen tai sen käyttöön. Tukien valmistelussa on huomioitu Liikenne 12 -suunnitelman linjaukset (mukaan lukien koronatilanteen vaikutukset).</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Ministeriö on seurannut joukkoliikenteen tukien käytön vaikutuksia julkiseen henkilöliikenteeseen perustuen Liikenne- ja viestintävirastolta saatuihin tietoihin tuen tarpeesta. Kolmannessa lisätalousarviossa suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukeen kohdennettiin 22 miljoonan euron lisätuki koronatilanteesta aiheutuvien lipputulomenetysten korvaamiseksi ja palvelutason turvaamiseksi ja henkilöjunaliikenteen ostoihin myönnettiin 11 miljoonaa euroa.</p>

Vuoden 2021 tavoitetaso

Toteuma

Analyysi

Mittari: 1.1.3 Henkilöjunaliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen ja palvelutason parantaminen

On sovittu henkilöjunaliikenteen hankinnoista tavoitteena junaliikenteen kehittäminen VR:n kanssa vuoden 2021 osalta ja enintään vuoteen 2029 asti ulottuvalla sopimuksella. On arvioitu junaliikenteen kehittämistoimia osana Liikenne 12 -suunnitelmaa.

Toteutunut osittain

Kolmannessa lisätalousarviossa henkilöjunaliikenteen ostoihin myönnettiin 11 miljoonaa euroa, mikä mahdollisti vuoden 2021 ostoliikennesopimukseen sisältyvän option käyttämisen heinäkuusta vuoden loppuun. Sopimusneuvotteluja vuosien 2022–2030 ostoliikennesopimuksesta jatkettiin VR:n kanssa ja sopimus allekirjoitettiin tammikuussa 2022. Alueellisen junaliikenteen selvityksiä on jatkettu yhdessä Väyläviraston, Liikenne- ja viestintäviraston ja VR:n kanssa.

Mittari: 1.1.4 Liikenteen kestävä kasvun ohjelman laatiminen

On seurattu Liikenteen kestävä kasvu -ohjelman etenemistä ja esitetty tarpeen vaatiessa muutoksia sen toteutukseen.

Toteutunut

Liikennealan kansallisen kasvuohjelman päivitys Liikennealan kestävä kasvun ohjelmaksi julkaistiin kesäkuussa työ- ja elinkeinoministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön yhteisjulkaisuna valtioneuvoston julkaisusarjassa. Liikenne- ja viestintäministeriö on käynnistänyt ohjelman toimeenpanosta väliarvioinnin, joka valmistuu tammikuussa 2022. Ohjelman toimeenpanon koordinoinnin varmistamiseksi ministeriöt rahoittavat yhdessä ohjelmakoordinaattorin hankinnan.

Taulukko 3. Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
<p>Monivuotinen tulostavoite: 2.1 Liikenne- ja viestintämarkkinat tuottavat käyttäjille parempia ja laadukkaampia palveluita</p>		
<p>Mittari: 2.1.1 Palvelujen parantaminen</p>		
<p>On seurattu tarkistetun lainsäädännön vaikutuksia.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Eduskunta hyväksyi taksisääntelyn korjaussarjan huhtikuussa 2021. Muutokset tulivat voimaan osin 1.5.2021 ja osin 1.9.2021. Liikenne- ja viestintävirasto seuraa lainsäädännön vaikutuksia liikennepalvelulaissa määritellyn seurantavelvoitteen ja säännöllisen raportointivelvoitteen perusteella. Ministeriö seuraa lakimuutosten käytännön toteutumista virastolta saatavan tiedon sekä julkisen keskustelun ja kansalaiskirjeiden palautteiden perusteella. Kovin laajasti lakimuutosten vaikutuksia ei pystytty arvioimaan vuonna 2021, koska muutokset ehtivät olla voimassa lyhyen ajan. Vuonna 2022 tehdään liikennepalvelulain jälkiarviointi.</p>
<p>On valmisteltu ja annettu postilain uudistamista koskeva hallituksen esitys ja sanomalehtien jakelutukea koskeva esitys sekä vaikutettu EU:n postipalveludirektiivin uudistamiseen valtioneuvoston kanslian johtaman valtiosihteereiden postityöryhmän linjaukset huomioiden.</p>	<p>Toteutunut osittain</p>	<p>Valtiosihteerityöryhmän raportin linjausten pohjalta laaditut luonnos hallituksen esitykseksi postilain muuttamisesta ja jakelutuen asetusluonnos olivat lausuntokierroksella syksyllä 2021. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa vuoden 2022 alkupuolella. Laki ja asetus tulisivat voimaan kevään 2022 aikana. Ministeriöstä on osallistuttu EU:n postityöryhmän työskentelyyn.</p>

Vuoden 2021 tavoitetaso

Toteuma

Analyysi

Mittari: 2.1.2 Palvelujen kehittämismahdollisuudet ja käyttäjien valinnanvapauden toteutuminen

<p>On vaikutettu erityisesti EU:n mediaa ja digitaalisia palveluja koskevien lainsäädäntöehdotusten valmisteluun EU:ssa (esimerkiksi Digital Services Actiin ennakkovaikuttaminen) siten, että edistetään teknologia- ja palveluneutraalia sääntelyä sekä palveluiden ja datan vapaata liikkuvuutta.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Digitaalisia palveluja koskevasta komission lainsäädäntöehdotuksesta (Digital Services Act) on kuultu kotimaisia ja kansainvälisiä sidosryhmiä. Ruotsin kanssa on kartoitettu yhteisiä näkemyksiä ja Suomelle tärkeitä näkökohtia on tuotu esiin neuvoston työryhmissä ja tapaamisissa komission kanssa.</p>
--	-------------------	---

Monivuotinen tulostavoite:

2.2 Liikenneverkon laatua on parannettu

Mittari: 2.2.1 Liikennejärjestelmäsuunnittelu

<p>Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma on viety eduskunnan käsittelyyn ja siitä on tehty valtioneuvoston päätös.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma annettiin eduskunnalle selontekona ja eduskunta on käsitellyt suunnitelman kesällä 2021.</p>
<p>Valtion ja kaupunkien väliselle yhteistyölle on luotu toimivat mallit, joilla varmistetaan muun muassa Liikenne12 -suunnitelman linjausten toteutuminen kaupunkiyhteistyössä. On selvitetty valtion ja kaupunkien välisen yhteistyön vaikuttavuutta liikennejärjestelmän kehittämisessä.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Toimintamallit on laadittu yhteistyössä Liikenne- ja viestintäviraston ja Väyläviraston kanssa. Kuntaliitto on tehnyt MAL-sopimusmenettelyjen toimivuudesta selvityksen, jossa on mukana liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan näkökulma. Raportissa on esitetty kehittämistoimia prosessin parantamiseksi. Lisäksi MAL-sopimusmenettelystä on käynnistetty arviointi yhdessä ympäristöministeriön kanssa.</p>
<p>EU:n TEN-T-suuntaviivojen valmistelussa on hyödynnetty Liikenne 12 -suunnitelman linjauksia.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Keväällä 2021 määriteltiin Liikenne 12 -suunnitelman mukaiset ennakkovaikuttamiskannat Euroopan laajuista liikenneverkkoa (TEN-T) koskevan asetuksen uudistukseen E-kirjeessä. Asetusehdotukseen vaikutettiin ennakkokantojen mukaisesti. Komission asetusehdotus saatiin joulukuussa.</p>

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
Virastojen ja ministeriön roolit valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman toimeenpanossa on selkeytetty.	Toteutunut	Suunnitelman toimenpiteiden vastuutahot on määritelty kevään aikana yhteistyössä ministeriön ja virastojen kanssa. Toimenpiteiden seurantamenettely on määritelty ja ensimmäinen raportointi valmistui lokakuussa.
Mahdolliset valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaiset lainsäädäntömuutokset on käynnistetty (tieverkon toiminnallista luokitusta koskeva asetus).	Toteutunut osittain	Lainsäädännön muutostarpeet on arvioitu ja säädöshankepääätös tehdään alkuvuodesta 2022.
On vaikutettu yhtenäiseen eurooppalaisen ilmatilan toteutumiseen liittyvän EU:n lainsäädäntöhankkeeseen siten, että Suomen kannat on huomioitu.	Toteutunut osittain	On vaikutettu SES2+ -asetusehdotuksen sisältöön siten, että sen tavoitteet olisivat kunnianhimoisempia ja heijastaisivat Suomen kantoja mahdollisimman hyvin. SES2+ eteni trilogineuvotteluihin syksyllä 2021. Suomen kannat on huomioitu neuvotteluissa osittain.
Mittari: 2.2.2 Verkkojen laatu		
On valmisteltu kulunvalvonnan uudistamista ja kansallisen ERTMS (Eurooppalainen rautatieliikenteen hallintajärjestelmä) -täytäntönpanosuunnitelman päivitys on käynnissä.	Toteutunut	Kansalliseen ERTMS-toteutusratkaisuun liittyvän Digirata-hankkeen valmisteluvaihe päättyi huhtikuussa 2021. Hankkeen kehitys- ja verifiointivaihe käynnistyivät elokuussa.
On selvitetty mahdollisuuksia tehdä jäänmurtokalustohankintoja yhdessä Ruotsin kanssa.	Toteutunut	Syksyllä aloitettiin keskustelut ja linjaukset murtajan rakentamisesta, aikataulusta ja mahdollisesta hankintayhteistyöstä ruotsalaisten kanssa. Jäänmurtajan yhteinen suunnittelu ruotsalaisten kanssa valmistuu helmikuussa 2022.

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
<p>Talousarviomenettelyn tueksi on kehitetty tapa ennalta varmistaa, että liikennejärjestelmään liittyvät virastojen talousarvioesitykset ovat Liikenne 12 -suunnitelman mukaisia. Korjausvelan kehittymisen seuranta on sisällytetty osaksi talousarviomenettelyä ja virastojen ohjausta.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>On kehitetty talousarvioesitysten ja muun valmistelun perusteluja liikenneverkon strategisen tilannekuvan sekä väyläverkon investointiohjelmaluonnoksen avulla. Korjausvelan kehittymisen seuranta on osa talousarvioprosessia ja Väyläviraston tuloraportointia. Liikenne 12 -suunnitelman rahoitusseurantaan on laadittu raportointipohja yhteistyössä ministeriön ja Väyläviraston kanssa.</p>
<p>Monivuotinen tulostavoite: 2.3 Digitaalisten palveluiden luotettavuutta on vahvistettu</p>		
<p>Mittari: 2.3.1 Kyberturvallisuus</p>		
<p>Komission toimenpideoitteiden kokonaisuuden toimeenpanoa on jatkettu.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>On vaikutettu erityisesti EU:n verkko- ja tietoturvadirektiivin (NIS-direktiivi) käsittelyyn. Asiassa saavutettiin yleisnäkemyksien vuoden lopussa. Käsittely jatkuu vuoden 2022 alkupuoliskolla. EU-työryhmässä on otettu kantaa komission suositukseen uudesta yhteisestä kyberturvallisuusyksiköstä, jonka tehtävänä on torjua lisääntyviä vakavia kyberhäiriöitä.</p>
<p>On vaikutettu komission uusiin kyberturvallisuutta koskeviin säädösaloitteisiin siten, että turvallisuusnäkökohdat ja kilpailuedellytysten luominen ovat ehdotuksissa tasapainossa.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Työtä on tehty EU-työryhmässä ja samanmielisten jäsenvaltioiden kanssa huomioiden työssä ehdotusten turvallisuusnäkökohtien ja kilpailuedellytysten tasapaino. Käytännössä on vaikutettu erityisesti NIS 2.0. -direktiivin käsittelyyn. Työ jatkuu vuoden 2022 aikana.</p>
<p>5G toolbox on pantu toimeen.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>On toimeenpantu 5G toolbox (5G-verkkojen turvallisuuden työkalupakki) ja osallistuttu täytäntöönpanon EU-tason seurantaan.</p>
<p>On perustettu SVPL:n mukainen neuvottelukunta ja neuvottelukunta on aloittanut työnsä.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Verkkoturvallisuuden neuvottelukunta perustettiin keväällä 2021 ja sille laadittiin työsuunnitelma. Neuvottelukunta piti vuoden 2021 aikana kuusi varsinaista kokousta ja yhden epävirallisen kokouksen.</p>

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
On varmistettu SVPL:n mukainen määräysvalmistelu.	Toteutunut	Liikenne- ja viestintävirasto on antanut SVPL:n mukaisen määräyksen viestintäverkon kriittisistä osista keväällä 2021. Määräyksen valmistelua on käsitelty liikenne- ja viestintäministeriön puheenjohtajamassa verkkoturvallisuuden neuvottelukunnassa.
Kyberturvallisuuden taso yhteiskunnassa on TITUKRI -työryhmän työn johdosta parantunut.	Toteutunut osittain	TITUKRI (tietoturvan ja tietosuojan parantaminen yhteiskunnan kriittisillä toimialoilla) -työryhmän toimenpiteiden toteutuminen ja niiden myötä kyberturvallisuuden tason parantaminen edellyttää lisärahoitusta, jota on osittain saatu. Syksyllä 2021 on käynnistetty TITUKRI:n kärkihankkeen säädösvalmistelu, joka osaltaan edistää tavoitetta.
Kyberturvallisuusjohtaja on vakiinnuttanut asemansa ja toiminto koetaan tarpeelliseksi ja VN kyberturvallisuusstrategian toimenpideohjelman jatkorahoitus on varmistettu.	Toteutunut osittain	Kyberturvallisuusjohtajan toiminto on koettu tarpeelliseksi, mutta aseman vakiinnuttaminen edellyttää lisärahoitusta. Kyberturvallisuusjohtajan valmisteleva VN:n periaatepäätös kyberturvallisuuden kehittämisohjelmasta on hyväksytty. Jatkorahoitusta on esitetty. Rahoituksesta päätetään osana kehysriittä.
Mittari: 2.3.2 Yksityisyyden suoja sähköisessä viestinnässä		
Ministeriö on vaikuttanut sähköisen viestinnän tietosuoja-asetukseen siten, että se turvaa riittävällä tavalla yksityisyyden suojan rajoittamatta tarpeettomasti liiketoimintaa.	Toteutunut	LVM on vaikuttanut siihen että ePrivacy-asetus on edennyt trilogivaiheeseen EU:ssa sisältäen liikkumavaraa myös kansalliselle tasolle, jotta voidaan turvata riittävällä tavalla yksityisyyden suoja rajoittamatta tarpeettomasti liiketoimintaa.
On varmistettu lasten seksuaalista hyväksikäyttöä ehkäisevän EU-asetuksen hyväksyminen.	Toteutunut	Asetus on hyväksytty. Ministeriö on ollut mukana vaikuttamassa siihen, että uudet EU-säännöt takaavat, että palveluntarjoajat voivat jatkossakin havaita, poistaa ja raportoida verkossa tapahtuvaa lasten seksuaalista hyväksikäyttöä.
On vaikutettu siihen, että uusi eurooppalaista rajat ylittävää sähköistä tunnistamista koskeva eIDAS-asetus on tasapainoinen kokonaisuus ja tukee identiteettien hallintaa datataloudessa.	Toteutunut	EU on antanut asetusehdotuksen, mutta sen käsittely on kesken. Ministeriö on ollut vaikuttamassa siihen, että EU:n eIDAS-ehdotus on tasapainoinen kokonaisuus, ja sisältää myös datan hyödyntämisen näkökulman tukemalla identiteettien hallintaa.

Taulukko 4. Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
Monivuotinen tulostavoite:		
3.1 Datatalouden kasvua ja tekoälyn hyödyntämistä on vahvistettu		
Mittari: 3.1.1 Logistiikan digitalisaatio		
Digitalisaatiostrategian toimeenpano on hankkeistettu ja tietoympäristön kokoaminen Fintraffic Oy:ssä ja Traficomissa on varmistettu	Toteutunut osittain	Logistiikan digitalisaatiostrategian toimeenpanemiseksi on annettu valtioneuvoston periaatepäätös. Toimeenpanon tueksi on perustettu logistiikan digitalisaatiofoorumi. Keskeisten tietojärjestelmien kehittämisen rahoitus on varmistettu osittain satamailmoitusjärjestelmän (EMSW) osalta, mutta rahoitusta ei ole varmistettu sähköisten rahtitietojen (EU:n eFTI-asetus) vaatimien järjestelmä- ja tietopalvelumuutosten osalta.
Mittari: 3.1.2 Datatalouden toimintaedellytykset		
On varmistettu, että EU-aloitteet edistävät datatalouden periaatteita ja toimintaedellytyksiä Suomen prioriteettien mukaisesti.	Toteutunut	EUn datahallintoasetus ja ehdotus datasäädökseksi sisältävät Suomen prioriteettien mukaiset näkökulmat.
On varmistettu Suomen tavoitteiden toteutuminen EU:n liikennepalveluja ja liikkumisen datan sääntelyä koskevissa aloitteissa.	Toteutunut	EU-hankkeiden, kuten ITS-direktiivin uudistamisen ja Data Actin kautta on vaikutettu liikkumispalveluiden sääntelyn kehittymiseen ja varmistettu Suomen tavoitteiden toteutuminen.
Mittari: 3.1.3 Tekoälyn eettinen hyödyntäminen		
On laadittu aloite UNECE:lle eettisen tekoälyn ohjeistuksen viemiseksi käytännön tasolle tieliikenteen automaatiassa.	Toteutunut	Aloitetta ei ole laadittu, vaan on vaikutettu eettisen tekoälyn ohjeistuksen viemiseksi käytännön tasolle "Activities other than driving" -resoluution valmistelun kautta.

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
On varmistettu, että EU-aloitteet edistävät eettisen tekoälyn periaatteita ja toimintaedellytyksiä Suomen prioriteettien mukaisesti.	Toteutunut	Komission ehdotus uudeksi tekoälyasetukseksi sisältää elementtejä, joiden avulla tekoälyn eettinen hyödyntäminen voidaan varmistaa. Lisäksi on osallistuttu EU:ssa järjestettyihin työpajoihin, joissa on työstyetty tekoälyn eettistä hyödyntämistä liikennesektorilla.
Monivuotinen tulostavoite: 3.2 Automaattiliikenteen käyttöönottoon kaikissa liikennemuodoissa on luotu edellytykset		
Mittari: 3.2.1 Automaattiliikenteeseen valmistautuminen		
Automaattiliikenteen suunnitelman mukaiset ministeriön toimenpiteet on hankkeistettu ja säädösvalmistelu käynnistetty.	Toteutunut osittain	Periaatepäätös ja suunnitelma on julkaistu ja osa toimenpiteistä on hankkeistettu ja säädösvalmistelu käynnistynyt.
On varmistettu kokeilujen rahoitus Liikenne 12 -suunnitelmassa ja kansallisessa elpymissuunnitelmassa.	Toteutunut osittain	Digirata-hankkeelle ja Fintrafficille saatu RRF-rahoitus (Recovery and Resilience Facility) edistää osaltaan myös automaatiotoimia.
Monivuotinen tulostavoite: 3.3 Liikenteen turvallisuutta on vahvistettu		
Mittari: 3.3.1 Liikenteen turvallisuus		
Liikenneturvallisuusstrategia ja sen toimeenpano-ohjelma ovat valmiit ja valtioneuvoston periaatepäätös on annettu.	Toteutunut osittain	Liikenneturvallisuusstrategian valmistelu on edennyt. Valtioneuvoston periaatepäätös annetaan vuoden 2022 alkupuolella.
VAK-lain kokonaisuudistusta koskeva hallituksen esitys on annettu eduskunnalle.	Toteutunut	Vaarallisten aineiden kuljetuksia (VAK) koskeva lakiesitys annettiin eduskunnalle syysyllä 2021.

Vuoden 2021 tavoitetaso

Toteuma

Analyysi

Mittari: 3.3.2 EU:n liikkuvuuspaketin täytäntöönpano

On valmisteltu ja annettu tieliikenteen sosiaali- ja markkinasäännöksiä koskeva hallituksen esitys liikennepalvelulain muuttamisesta.

Toteutunut

Hallituksen esitys annettiin eduskunnalle syksyllä 2021. Lait tulevat voimaan 1.2.2022.

Mittari: 3.3.3 Ajokorttiudistuksen vaikutusten seuranta ja mahdolliset muutokset

On arvioitu tarvittavia muutoksia ajokorttilakiin vaikutustenarvioinnin tulosten perusteella ja käynnistetty mahdollinen lainvalmistelu.

Toteutunut

Ajokorttilain päivittämistä koskeva lainsäädäntöhanke käynnistyi maaliskuussa 2021. Arviomuistiossa hyödynnettiin käynnissä olevan ajokorttilain seurantatutkimuksen valmistuneita tuloksia. Hallituksen esitys on tarkoitus antaa viimeistään alkukevästä 2022.

1.3 Vaikuttavuus

1.3.1 Toiminnan vaikuttavuus

Ministeriön rooli hallinnonalan konsernistrategian toteuttamisessa on lainsäädännön valmistelu ja hallinnonalan ohjaus sekä toimialan strateginen kehittäminen. Ministeriö johtaa hallinnonalaansa toimintaa siten, että koko hallinnonala toimii proaktiivisesti toimintatapojaan uudistaen.

Suomi on edelläkävijä kohti hiiletöntä liikennettä ja viestintää

Valtioneuvosto teki toukokuussa 2021 periaatepäätökset kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä (fossiilittoman liikenteen tiekartta) sekä lentoliikenteen ja meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä. Fossiilittoman liikenteen tiekartan tavoitteena on kotimaan liikenteen kasvihuonekaasupäästöjen puolittaminen vuoden 2005 tasosta vuonna 2030 ja päästöjen poistaminen kokonaan vuoteen 2045 mennessä. Toimenpiteet kohdentuvat erityisesti tieliikenteeseen. Tiekartta pitää sisällään kolme eri vaihetta.

Fossiilittoman liikenteen tiekartan ensimmäisessä vaiheessa toteutetaan erilaisia tukia ja kannustimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Näitä ovat muun muassa erilaiset sähkö- ja kaasuautojen hankintoihin ja jakeluinfraan liittyvät tuet sekä kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen tuet. Vaiheen yksi toimenpiteiden yhteenlaskettu päästövähennys olisi noin 0,5 miljoonaa tonnia, jos tiekartalle saadaan vuosille 2022–2026 suunniteltu rahoitus. Rahoitusta toimiin saatiin vuodelle 2022 huomattavasti suunniteltua vähemmän. Toiseen vaiheeseen liittyen kesällä 2021 on selvitetty etätyön, tavaraliikenteen yhdistettyjen kuljetusten ja liikenteen palveluiden edistämisen vaikutukset. Näiden keinojen yhteenlaskettu päästövähennys voisi olla arviolta noin 0,2 miljoonaa tonnia. Syksyllä selvitettiin myös, onko biopolttoaineiden jakeluväyloitetta mahdollista nostaa nykyisestä 30 prosentista ylöspäin. Biopolttoaineiden velvoitetason nostamisella 34 prosenttiin voitaisiin saada aikaan 0,3–0,4 miljoonan tonnin lisäpäästövähennys liikenteessä. Tiekartan ehdolliseen kolmanteen vaiheeseen valmistautumiseksi liikenne- ja viestintäministeriö on laatinut tieliikenteen kansallisen päästökaupan arviomuiston.

Lähes kaikki lentoliikenteen ja meri- ja sisävesiliikenteen kasvihuonekaasupäästöjen vähentämisestä annetun periaatepäätöksen toimenpiteet on aloitettu. Merenkulun ja ilmailun kansainvälisissä järjestöissä on edistetty kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiskeinoja. Suomella on Kansainvälisessä merenkulkujärjestössä (IMO) ollut kunnianhimoinen linja, jossa huomioidaan talvimerenkulun erityispiirteet. Lisäksi Suomi on

esittänyt usean valtion tukemana uusia, työtä nopeuttavia järjestelyjä IMO:n neuvotteluihin kasvihuonekaasupäästöjen vähennyskeinoista meriliikenteessä. Kansainvälisen meriliikenteen päästövähennyskeinoista ei saavutettu merkittävää edistystä. Kansainvälisen siviili-ilmailujärjestö ICAO:n kokouksissa Suomi on niin ikään kannattanut kunianhimoisten päästövähennystavoitteiden ja päästövähennyskeinojen käyttöönottoa. Käyttöön otettavista päästövähennyskeinoista neuvotellaan ICAO:n vuonna 2022 pidettävässä yleiskokouksessa.

Komissio julkaisi kesällä lainsäädäntöaloitteita, jotka vaikuttaisivat tieliikenteen, meriliikenteen ja lentoliikenteen päästöihin. Näitä ovat tieliikenteen ja rakennusten polttoaineet kattava uusi päästökauppa, henkilö- ja pakettiautojen hiilidioksidiraja-arvojen (CO₂) tiukentaminen, vaihtoehtoisten polttoaineiden jakeluinfra-asetus, lentoliikenteen päästökaupan uudistaminen, päästökaupan ulottaminen meriliikenteeseen sekä esitykset uusiutuvien polttoaineiden käytön edistämiseksi meri- ja lentoliikenteessä. Aloitteiden käsittely on alkanut EU:n neuvoston työryhmissä vuoden 2021 toisella puoliskolla ja niistä on aloitettu ja tehty tarkempia vaikutusten arviointeja.

Henkilöjunaliikenteen kulkutapaosuuden kasvattaminen on myös keskeinen keino liikenteen päästöjen vähentämiseksi. Liikenne- ja viestintäministeriö ja VR neuvottelivat ostettavasta junaliikenteestä vuosille 2022–2030 ja sopimus allekirjoitettiin tammikuussa 2022. Hankinnalla voidaan turvata taajamajunilla asiointi- ja työmatkaliikenne Etelä-Suomessa, sähköistämättömien rataosien liikenne kiskobusseilla sekä Lapin yöjunaliikenne. Alueellisen junaliikenteen selvityksiä on jatkettu yhdessä Väyläviraston, Liikenne- ja viestintäviraston ja VR:n kanssa.

Verkot ja palvelut helpottavat arkea ja edistävät elinkeinonharjoittamista

Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032 (Liikenne 12) hyväksyttiin huhtikuussa ja eduskunta antoi asiaa koskevan kirjelmän 1.7.2021. Valtakunnallisella liikennejärjestelmäsuunnittelulla tavoitellaan pitkäjänteistä, yli hallituskausien jatkuvaa ennakoitavaa toimintaa liikennejärjestelmän kehittämiseksi. Tavoitteena on, että liikennejärjestelmä takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vastaa elinkeinon, työssäkäynnin ja asumisen tarpeisiin. Lisäksi tavoitteena on parantaa liikennejärjestelmän yhteiskuntataloudellista tehokkuutta.

Rautateiden teknisten järjestelmien uudistamista koskeva Digirata-hanke tähtää junien turvalliseen ja tehokkaaseen liikennöintiin. Tavoitteena on, että Suomi ottaisi käyttöön modernin radioverkkopohjaisen rautateiden kulunvalvontajärjestelmän koko rataverkolla vuoteen 2040 mennessä. Samalla vanha järjestelmä korvataan EU-vaatimusten mukaisesti eurooppalaisella järjestelmällä (ERTMS, European Rail Traffic Management System). Alkusuksyllä alkaneessa Digiradan kehitys- ja verifiointivaiheessa

testataan uusia 5G-pohjaisia tiedonsiirto ratkaisuja. Digirata on mukana Suomen elpymis- ja palautumissuunnitelmassa, jonka valtioneuvosto hyväksyi toukokuussa 2021.

EU:n rahoitushaussa Suomelle myönnettiin Verkkojen Eurooppa -välineen rahoitusta (CEF) yhteensä 10,9 miljoonaa euroa. Rahoitusta saatiin pääradan yhteysvälin Tampere–Oulu-kehittämissuunnitteluun sekä Kupittaa–Turku-kaksoisraiteen ja Turun rata-pihojen rakentamissuunnitelmiin. Lisäksi tukea myönnettiin Turun Sataman infrastruktuurin kehittämisen suunnitteluun.

Suomi-rata- ja Turun Tunnin Juna -yhtiöt aloittivat ratayhteyksien suunnittelun ja kehittivät yhtiöiden organisaatioita. Liikenne- ja viestintäministeriö neuvotteli itäisen suunnan raideliikenneinvestoinnista hyötyvien kuntien ja mahdollisesti muiden julkisyhteisöjen kanssa hankeyhtiön perustamiseksi. Valtioneuvosto valtuutti 28.10.2021 liikenne- ja viestintäministeriön perustamaan uuden, valtion osittain omistaman Itärata-nimisen osakeyhtiön.

Liikennepalvelulain taksisääntelyn muutokset ja niihin liittyvät Liikenne- ja viestintäviraston määräykset ovat tulleet voimaan. Tavoitteena on muun muassa erityisryhmien turvallisuuden kokemuksen parantaminen, taksipalvelujen hinnoittelun läpinäkyvyyden lisääminen, viranomaisvalvonnan ja harmaan talouden torjunnan edellytysten tukeminen sekä taksipalvelujen saatavuuden ja hinnoittelun tilannekuvan muodostaminen.

EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketin voimaan saattamiseksi hallitus antoi esityksen eduskunnalle 21.10.2021. Lakimuutosten tavoitteena on yhdenmukaistaa raskaan tieliikenteen sosiaali- ja markkinalainsäädäntöä, edistää kuljetusalan reilua ja tasapuolista kilpailua sekä parantaa valvontaviranomaisten toimintaedellytyksiä ja liikenneturvallisuutta. Esteettömyysdirektiivin kansallinen täytäntöönpano aloitettiin, ja on tarkoitus saada päätökseen kesällä 2022. Esteettömyysdirektiivi edistää muun muassa esteetöntä viestintää sekä liikkumista.

Lainsäädäntöhanke ajokorttilain muuttamiseksi käynnistyi keväällä 2021. Hankkeen tavoitteena on parantaa erityisesti nuorten liikenneturvallisuutta. Lisäksi tavoitteena on joustavoittaa ajokortin hankintaa.

Vaarallisten aineiden kuljetuksia koskeva kokonaislakiuudistus annettiin eduskunnalle marraskuussa 2021. Esityksen tarkoituksena on luoda yhtenäinen kokonaisuus vaarallisten aineiden tie-, rautatie-, alus- ja ilmakuljetusten vaatimuksista sekä sujuvoittaa sääntelyä. Tavoitteena on parantaa kuljetusten turvallisuutta ja erityisesti torjua mahdollisia ympäristövahinkoja. Lain on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2023 alussa.

Vuoden aikana tehtiin useita väliaikaisia muun muassa merenkulun ammattipätevyyksiä ja julkista liikennettä koskevia poikkeussäännöksiä, joilla reagoitiin covid-19-epidemian aiheuttamiin poikkeuksellisiin tilanteisiin. Muutoksilla tavoiteltiin yhteiskunnalle tärkeiden toimintojen turvaamista.

Digitaalisten palvelujen sisämarkkinoita koskevasta komission lainsäädäntöehdotuksesta (Digital Services Act) on kuultu kotimaisia ja kansainvälisiä sidosryhmiä sekä vaikutettu siihen, että tämä tärkeä lainsäädäntö olisi Suomen etujen mukainen ja että se saataisiin EU:ssa nopeasti hyväksytyä.

Vuoden aikana on jatkettu postilain muutoksen ja jakelutuen valmistelua. Postilain muutoksen myötä yleispalvelun tarjoajan viisipäiväinen keräily- ja jakeluvaihe vähenisi kolmipäiväiseksi vuoden 2023 alusta. Muutoksen kanssa on samanaikaisesti valmisteltu sanomalehtien määräaikaista jakelutukea, jolla pyritään luomaan edellytykset sanomalehtien viisipäiväiselle jakelulle haja-asutusalueilla.

Yleispalvelulaajakaistan yhteysnopeutta nostettiin 5 megabittiin sekunnissa syksyllä 2021 annetulla valtioneuvoston asetuksella. Samalla yleispalveluyhteyden laatuvaatimuksia tiukennettiin. Laajakaistan rakentamiseen varattiin 5 miljoonaa euroa. Tavoitteena oli, että noin 10 000 uutta kotitaloutta saa laajakaistan käyttöönsä. Huippunopeat laajakaistayhteydet mahdollistavan 5G-matkaviestinteknologian Euroopassa tunnistetut taajuudet on otettu käyttöön Manner-Suomessa. Taajuudet 24 gigahertsiä sekä 25–25,1 gigahertsiä on varattu paikalliseen toimintaan, mikä edesauttaa innovaatioiden kehitystä ja mahdollistaa viestintäverkkojen räätälöinnin ja muokattavuuden.

Uudet toimintamallit ja innovaatiot vauhdittavat hyvinvointia ja kilpailukykyä

Kaikkia liikennemuotoja koskeva valtioneuvoston periaatepäätös liikenteen automaation edistämisestä sekä Liikenteen automaation lainsäädäntö- ja avaintoimenpidesuunnitelma julkaistiin marraskuussa 2021. Periaatepäätöksen ja suunnitelman tavoitteena on ohjata automaatiokehitystä vastaamaan kestävästi ja turvallisesti ihmisten tarpeisiin. Periaatepäätöksen sisältämien linjausten sekä toimenpiteiden avulla liikenteen automaation sääntely- ja toimintaympäristöä voidaan kehittää tavoitteiden mukaisesti tulevana vuosina.

Yhteiskunnan kyber- ja tietoturvan parantamiseksi ja kehittämiseksi hyväksyttiin kesäkuussa 2021 kaksi keskeistä valtioneuvoston periaatepäätöstä: Valtioneuvoston periaatepäätös tietoturvan ja tietosuojaan parantamiseksi yhteiskunnan kriittisillä toi-

mialoilla (TITUKRI) sekä Valtioneuvoston periaatepäätös kyberturvallisuuden kehittämisohjelmasta. Näissä molemmissa on useita toimia kyberturvallisuuden ja tietoturvan edistämiseksi. Molempien periaatepäätösten toimeenpano on parhaillaan käynnissä. Vuoden 2021 lopulla käynnistyi TITUKRI-periaatepäätöksen keskeisin lainsäädäntöhanke, jonka tavoitteena on luoda yhtenäinen säädöspohja viranomaisten väliselle yhteistyölle tietoturvaloukkaustilanteissa.

EU:ssa parhaillaan uudistettavana olevassa verkko- ja tietoturvadirektiivistä (NIS2) saavutettiin yleisnäkemyks vuodelle 2021. NIS2-direktiivi tulee entisestään parantamaan yhteiskunnan toiminnan kannalta kriittisten toimijoiden ja infrastruktuurin kyberturvallisuutta ja kybersietoisuutta.

EU:n datahallintosäädöstä koskeva neuvottelutulos hyväksyttiin joulukuussa. Se luo edellytykset datan yhteentoimivuutta edistäville välityspalveluille, myös yksilöiden oman datan hallintaan ja eurooppalaisten data-avaruuksien yhteentoimivuudelle. Datan pääsyn ja sen markkinoiden toimivuuden parantamiseksi ennakkovaikeuksista on tehty erityisesti datasäädöksen osalta, jota koskevaa ehdotusta odotetaan helmikuussa 2022. Kansallisesti koordinaatiota digitalisaatio- ja datatalousaiheissa on vahvistettu perustamalla Digitalisaation, datatalouden ja julkisen hallinnon kehittämisen ministeriryöryhmä. Ministeriryöryhmän sihteeristöä tukemaan sekä yhteistyötä eri ministeriöiden välillä tehostamaan on lisäksi perustettu pysyvä yhteistyöryhmä, digitoimisto, jonka puheenjohtajuus on jaettu liikenne- ja viestintäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön sekä valtiovarainministeriön kesken. Digitoimisto on käynnistänyt kansallisen vuoteen 2030 asti ulottuvan digitalisaation ja datatalouspolitiikan strategisen kehittämisen ohjelman eli digitaalisen kompassin laadinnan.

Kehitystyötä datan hyödynnettävyyden parantamiseksi liikenteessä on jatkettu Liikenne 12 -suunnitelman pohjalta. Liikenteen tietoekosysteemin ja liikenteen digitaalisen kaksosen syntymistä on edistetty EU-sääntelyn ja järjestelmähankkeiden tasolla, parantamalla hallinnonalan koordinaatiota ja lisäämällä yhteistyötä erityisesti rakennetun ympäristön tietopalvelujen kehitystyön kanssa. Valtioneuvosto antoi toukokuussa periaatepäätöksen logistiikan digitalisaatiosta. Datan hyödyntämistä vauhdittamaan perustettiin erillinen logistiikan digitalisaation foorumi. Hallinnonalan järjestelmien uudistamista ja tietopalvelujen kehitystyötä on jatkettu. Puutteellinen rahoitus on kuitenkin hidastanut kehitystyötä alkuperäisestä tavoiteaikataulusta erityisesti henkilöliikenteen palvelujen ja sähköisen rahtitiedon osalta.

Liikenteen toimialan kestäviin ratkaisuihin perustuvaa yritys- ja innovaatiokehitystä, kansainvälistymistä ja kasvua edistetään Liikennealan kestävä kasvun ohjelmalla 2021–2023 (päivitetty Liikennealan kansallinen kasvuohtelma). Ohjelma on työ- ja elinkeinoministeriön ja liikenne- ja viestintäministeriön johdolla yhteistyössä julkisen

sektorin, yksityisen sektorin ja tutkimusalan kanssa valmisteltu kokonaisuus. Ohjelman tavoitteena on synnyttää Suomeen 5–7 liiketoimintaekosysteemiä ja 10 000 keskeisen kasvun työpaikkaa vuoteen 2025 mennessä.

1.3.2 Siirto- ja sijoitusmenojen vaikuttavuus

Joukkoliikenteen palvelujen ostossa ja kehittämisessä (momentti 31.20.55.) ministeriön vastuulla ovat henkilöjunaliikenteen palveluostot, joihin käytettiin 54,2 miljoonaa euroa vuonna 2021. Covid-19-epidemia romahdutti matkustajakysynnän vuonna 2020, eikä kysyntä palautunut ennalleen vuonna 2021. Välttämätön liikkuminen voitiin kuitenkin turvata ja junaliikenne tarjosi saavutettavuutta koko henkilöjunaliikenteen palvelualueella. Eduskunnan epidemiatilanteen johdosta myöntämää julkisen liikenteen lisärahoitusta kohdennettiin vuoden 2021 henkilöjunaliikenteen palveluostoihin, joista tehtiin uusi sopimus aiemman palvelujaottelun mukaisesti. Uusi sopimus lopetti samalla VR-Yhtymä Oy:n yksinoikeuden henkilöjunaliikenteeseen Suomessa.

Valtionavustuksella eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (momentti 31.10.31.) tuetaan Finavia Oyj:n ulkopuolisten lentopaikkojen toiminta- ja investointimenoja. Avustuksia myönnettiin vuonna 2021 yhteensä 0,9 miljoonaa euroa. Tavoitteena on lentopaikkaverkoston ylläpito ja kehittäminen koko Suomen alueella. Avustuksen myöntämisen arvioinnissa painopisteenä oli matkustaja- ja reittiliikenteen edistäminen. Valtionavustusta alueellisten lentoasemien tukemiseen myönnettiin Lappeenrannan lentoasemalle (500 000 euroa) sekä ENF People, Operations and Projects Oy:lle (Enontekiön lentoasema, 400 000 euroa).

Luotsauksen hintatuella (momentti 31.20.51.) korvataan tulonmenetystä, joka syntyy Saimaan alueen alennetun luotsausmaksun vuoksi. Tukea maksettiin valtion omistamalle Finnpiilot Pilotage Oy:lle 3,9 miljoonaa euroa. Finnpiilot Pilotage Oy perii luotsauspalveluista maksun, joka määräytyy aluksen nettovetoisuuden ja luotsatun matkan perusteella. Saimaan kanavalla ja Saimaan vesistöalueella maksua on alennettu, jotta luotsaus voidaan pitää hinnaltaan kohtuullisena meriliikenteeseen verrattuna pitimmistä matkoista huolimatta. Luotsausyhtiölle korvataan alennetusta yksikköhinnasta sille aiheutuvat tulonmenetykset. Korvaus on enintään Saimaan alueen (mukaan lukien kanava) luotsaustoiminnasta aiheutuvan alijäämän suuruinen. Vuonna 2021 Saimaan kanavan ja Saimaan alueen luotsauksia oli 3 165 kappaletta (2 963 vuonna 2020) ja luotsattua matkaa kertyi yhteensä noin 96 938 merimailia (87 548 vuonna 2020).

Valtionavustus koulutukseen (momentti 31.20.51.) on rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin myönnettävä avustus. Avustus on tarkoitettu rautatiealan toimijoista riippumattomalle ja laaja-alaista rautatiealan ammatillista koulutusta eri tehtäviin tarjoavalle oppilaitokselle tai osakeyhtiölle. Vuonna 2021 liikenne- ja viestintäministeriö myönsi 841 000 euroa valtionavustusta Kouvolan rautatie- ja aikuiskoulutus Oy:lle rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

Ulkoministeriö asetti vuoden 2020 talousarvion Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö -momentilta (24.90.68.) liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön 250 000 euroa hankkeeseen *Liikennealan asiantuntija Pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkakumppanuuden sihteeristöön (2021–2022)*. Hankkeen tarkoitus on kumppanuusyhteistyön vahvistaminen suomalaisella liikennealan asiantuntijalla sekä konkreettisen sisältötyön ja kumppanimaiden sitoutumisen edistäminen. Sihteeristö toimii erityisyksikkönä Pohjoismaiden Investointipankin (NIB) sisällä. Vuonna 2021 määrärahaa maksettiin NIB:lle 67 700 euroa ja palautettiin ulkoministeriölle 30 000 euroa.

1.4 Toiminnallinen tehokkuus

1.4.1 Toiminnan tuottavuus

Tuottavuuslukuihin vaikuttavassa työpanoksessa oli vuonna 2021 nousua 6,9 henkilötyövuotta (htv) edelliseen vuoteen verrattuna. Ministeriön toiminnan tuottavuutta vuonna 2021 on arvioitu osastoittain ja toiminto- eli tehtäväaluekohtaisen henkilötyövuosikehityksen perusteella. Tiedot perustuvat Kiekusta saataviin sisäiseen laskentaan ja työajan kohdennuksiin perustuviin henkilötyövuosiin. Tarkastelun kohteena on ministeriön toiminnasta, mukaan lukien kyberturvallisuustoiminta ja korkeakouluharjoittelijat, aiheutunut henkilötyövuosikertymä.

Taulukko 5. Henkilötyövuosikehitys osastoittain

	HTV 2021				HTV 2020				HTV 2019
	YHT.	Ohjaustoiminnot	Tuki-toiminnot	Palkalliset poissaolot	YHT.	Ohjaustoiminnot	Tuki-toiminnot	Palkalliset poissaolot	YHT.
Yhteensä	191,0	105,1	55,5	30,9	184,1	98,6	59,5	26,0	173,3
Kansliapäällikkö	2,0	1,7	0,0	0,3	2,0	1,6	0,2	0,2	2,0
Konserniohjauosasto	51,2	20,8	22,1	8,3	55,9	21,6	26,5	7,8	64,6
Palveluosasto	29,8	19,7	5,7	4,4	29,0	18,8	6,3	3,9	27,8
Tieto-osasto	39,6	26,0	7,4	6,1	33,5	22,7	5,8	5,0	29,3
Verkko-osasto	42,8	28,3	6,6	7,8	42,4	27,2	9,0	6,2	38,6
Ministeriön viestintä	13,8	1,3	10,4	2,0	11,9	0,6	9,6	1,7	11,0
Kansainvälisten asioiden yksikkö	11,9	7,3	2,8	1,8	9,4	6,0	2,2	1,3	-

Talousarvion momentti 31.01.01.

Henkilötyövuosikertymä on noussut vuosittain 2019–2021. Tarkastelujaksolla htv-määrä laski eniten konserniohjauosastolla, josta siirrettiin vuoden 2020 maaliskuussa kansainvälisten asioiden yksikkö kansliapäällikön alaiseksi yksiköksi. Tietoosastolle perustettiin vuoden 2020 marraskuussa uusi yksikkö nimeltään automaatioyksikkö joka vastaa kaikkien liikennemuotojen automaatiosta, ajoneuvotekniikasta sekä vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyvistä kysymyksistä.

Taulukko 6. Henkilötyövuosikehitys toiminnoittain

	HTV 2021	Muutos ed. vuoteen (%)	HTV 2020	HTV 2019
Yhteensä	191,0	3,7	184,1	173,3
Ohjaustoiminnot	105,1	6,6	98,6	76,4
Yhteiskuntapolitiikan strategia ja seuranta	36,9	6,3	34,7	29,3
Ministeriön toimialan ohjaus- ja toiminta- ja taloussuunnittelu sekä seuranta	12,4	-8,8	13,6	12,4
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	33,7	17,5	28,6	17,8
EU- ja kansainväliset asiat	13,0	-7,8	14,1	10,8
Muut ministeriökohtaiset eritystehtävät	9,1	19,7	7,6	6,3
Tukitoiminnot	55,0	-7,6	59,5	49,8
Yleishallinto ja johtaminen	35,9	-12,0	40,8	30,5
Suunnittelun ja seurannan tuki	1,0	-9,1	1,1	0,8
Henkilöstöhallinto	2,3	0,0	2,3	2,6
Koulutus	1,2	300,0	0,3	3,2
Taloushallinto	2,1	-25,0	2,8	3,0
Matkustus	0,1	-50,0	0,2	0,7
Sisäinen tarkastus, riskienhallinta ja turvallisuus	2,3	-25,8	3,1	2,1
Tietohallinto	0,1	-66,7	0,3	0,1
Tiedon hallinta	0,7	75,0	0,4	0,7
Viestintä	9,2	12,2	8,2	6,2
Palkalliset poissaolot	30,9	18,8	26,0	47,1

Osa ministeriön tukitoiminnoista on keskitetty valtioneuvoston kansliaan. Tämä osuus ei sisälly ministeriön henkilötyövuosiin.

1.4.2 Toiminnan taloudellisuus

Ministeriön toiminnan taloudellisuutta on arvioitu osastoittain ja toiminto- eli tehtävä-aluekohtaisen kustannuskehityksen perusteella. Tiedot perustuvat Kiekusta saataviin kirjanpidon tietoihin sekä sisäiseen laskentaan ja työajan kohdennuksiin perustuviin palkkakustannustietoihin. Ministeriössä ei ole asetettu toiminnalle taloudellisuustavoitteita. Toimintamäärärahaa osoitettiin vuoden 2021 tilijaottelussa toimintamomentille 14,4 miljoonaa euroa. Lisäksi ministeriöllä oli käytössään vuodelta 2020 siirtynyttä määrärahaa 10,1 miljoonaa euroa.

Taulukko 7. Toiminnan tuotot ja kulut osastoittain (1 000 euroa)

31.01.01 LVM Toimintamenot	2021				2020	2019
	YHT.	Toiminnan tuotot	Henkilöstö- kulut	Muut kulut	YHT.	YHT.
Yhteensä	17 009	-162	14 485	2 686	16 149	15 646
Kansliapäällikkö	464	-3	392	75	405	432
Konserniohjausosasto	5 031	-76	3 935	1 172	5 048	5 833
Palveluosasto	2 719	-7	2 263	462	2 453	2 542
Tieto-osasto	3 050	0	2 725	325	2 726	2 388
Verkko-osasto	3 389	-12	3 202	199	3 372	3 269
Ministeriön viestintä	1 441	0	1 073	368	1 482	1 181
Kansainvälisten asioiden yksikkö	915	-64	894	85	662	0

Merkittävä osuus ministeriön toiminnan kuluista muodostuu henkilöstökuluista. Henkilöstökulut ovat nousseet vuosittain 2019–2021 välisenä aikana johtuen henkilöstömäärän vuosittaisesta kasvusta ministeriön resurssistrategian mukaisesti.

Ministeriössä työskenteli vuonna 2021 harjoittelijoita jokaisella osastolla. Harjoittelijoiden palkkakulut olivat yhteensä 230 500 euroa ollen 24 800 euroa pienemmät kuin vuonna 2020 (255 300 euroa) Edelliseen vuoteen verrattuna harjoittelijoiden htv-määrä laski 1,36 htv:tä ollen 11,34 htv:tä vuonna 2021.

Palvelujen ostot muodostavat toiseksi merkittävimmän kuluerän, johon sisältyy ministeriön asiantuntijapalveluhankinnat. Nämä ovat pääosin ulkopuolisilta hankittuja selvityksiä, arviointeja, tutkimuksia ja muita asiantuntijapalveluita, joilla tuetaan lainsäädännön valmistelua, hallinnonalan strategista ohjausta ja toimialan kehittämistä. Asiantuntijapalveluhankinnat muodostavat merkittävän osan palvelujen ostoista.

Kustannuslaskennassa on käytössä Valtiokonttorin kehittämä valtion yhteinen kustannuslaskentamalli. Taulukoissa 8 ja 9 on esitetty liikenne- ja viestintäministeriön kustannukset ohjaustoiminnoittain ja osastoittain. Poissaolot, tukitoimintojen kustannukset ja liikenne- ja viestintäministeriön osuus valtioneuvoston kanslian kustannuksista (4,9 miljoonaa euroa) on kustannuslaskennan avulla kohdennettu ministeriön ohjaustoiminnoille. Kustannuslaskennan tuloksena ministeriön kokonaiskustannukset olivat yhteensä 22,9 miljoonaa euroa.

Taulukko 8. Ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset (1000 euroa) sisältäen vyörytetyt kustannukset

LVM ohjaustoiminnot	Toteuma 2021	Muutos ed. vuoteen (%)	Toteuma 2020
Yhteensä	22 912	4,4	21 942
Yhteiskuntapolitiikan strategiat ja seuranta	9 358	14,2	8 196
Ministeriön toimialan ohjaus, toiminta- ja taloussuunnittelu ja seuranta	2 561	-13,8	2 970
Lainsäädännön valmistelu ja seuranta	6 373	10,6	5 760
EU- ja kansainväliset asiat	2 751	-16,6	3 298
Muut ministeriökohtaiset erityistehtävät	1 869	8,8	1 718

Ohjaustoimintojen kokonaiskustannukset sisältävät ministeriön tukitoimintojen ja palkallisen poissaolon kustannukset.

Osa ministeriöiden tukitoiminnoista on keskitetty valtioneuvoston kansliaan. Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset 4 876 872 euroa on kohdistettu ministeriön ohjaustoimintojen kustannuksiin.

Taulukko 9. Osastojen kokonaiskustannukset (1000 euroa) sisältäen vyörytetyt kustannukset

Osasto	Toteuma 2021	Muutos ed. vuoteen (%)	Toteuma 2020
Yhteensä	22 912	4,4	21 942
Kansliapäällikkö	530	10,0	482
Konserniohjausosasto	4 707	-9,7	5 213
Palveluosasto	4 189	1,8	4 115
Tieto-osasto	6 190	25,3	4 941
Verkko-osasto	5 579	-2,5	5 724
Ministeriön viestintä	311	48,4	209
Kansainvälisten asioiden yksikkö	1 407	11,8	1 258

Osastojen kokonaiskustannukset sisältävät ministeriön ohjaustoimintojen, tukitoimintojen ja paikallisen poissaolon kustannukset.

Osa ministeriön tukitoiminnoista on keskitetty valtioneuvoston kansliaan. Valtioneuvoston kanslian ilmoittamat ministeriökohtaiset tukitoimintojen kustannukset 4 876 872 euroa sisältyvät osastojen kokonaiskustannuksiin.

Valtioneuvoston kanslia vastaa valtioneuvoston ja sen ministeriöiden yhteisistä hallinto- ja palvelutehtävistä, joten ministeriöille jaetaan osuudet valtioneuvoston hallintoyksikön (VNHY) toiminnan kustannuksista. Seuraavassa taulukossa on esitetty VNHY:n määrärahoihin kohdentuvat kustannukset liikenne- ja viestintäministeriön osalta.

Taulukko 10. VNHY:n palvelutuotannon kustannukset (1000 euroa)

Palvelutuotannon kustannukset	Toteuma 2021	Muutos ed. vuoteen (%)	Toteuma 2020
Yhteensä	4 877	-6,7	5 277
Edustustilapalvelut	19	-9,5	21
Henkilöstöpalvelut*	115	40,2	82
Kuljetuspalvelut	187	-8,3	204
Käännöspalvelut	520	-16,4	622
Tiedonhallinta	332	-16,8	399
Tietotekniikka ja tietojärjestelmät	1 247	-13,8	1 446
Tietotuki- ja julkaisupalvelut	133	-13,1	153
Toimitilat**	1 703	-1,7	1 732
Tilannekuva ja varautuminen	185	23,8	147
Virastopalvelut	379	3,6	366
VN yht. kehittäminen ja yhteensovittaminen***	51	15,9	44
VN Sisäisen viestinnän verkkopalvelun kehittäminen	10	-9,1	11

* Sisältää työterveyspalvelut ja VN yhteisen koulutuksen

** Kiinteistöjen vartiointipalvelut ja turvallisuusjärjestelmät käsitellään toimitilojen yhteydessä

*** Sisältää laajennetun hankintojen tuen ja palveluhallintajärjestelmä Virkun.

1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus

Maksuperustelain mukaiset liikenteen luvat siirtyvät Liikenne- ja viestintävirastolle 1.6.2020. Vuosina 2019–2020 ministeriön maksullisen toiminnan tuotot muodostuivat erillislakien mukaisista julkisoikeudellisista suoritteista. Vuonna 2021 tuottoja kertyi vain liikeloudellisista suoritteista.

Taulukko 11. Maksullisen toiminnan tuotot (€)

Maksullisen toiminnan tuotot	2021	2020	2019
Yhteensä	350	15 000	15 220
Maksuperustelain mukaiset liikeloudelliset suoritteet	350	-	-
Maksuperustelain mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	-	-	220
Maksuperustelain mukaiset muut suoritteet	-	-	-
Erillislakien mukaiset julkisoikeudelliset suoritteet	-	15 000	15 000

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmia ei laadittu, koska kaikkien maksullisen toiminnan osa-alueiden tuotot jäivät alle miljoona euroa. Maksulliselle toiminnalle ei ollut asetettu kustannusvastaavuustavoitetta.

1.4.4 Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuus

Yhteisrahoitteisen toiminnan tuottoja ei ole saatu 2019–2021 eikä yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelmaa laadittu.

1.5 Tuotokset ja laadunhallinta

1.5.1 Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

Taulukko 12. Suoritteiden määrät ja aikaansaadut julkishyödykkeet

	2021	2020	2019
Yhteensä	199	269	166
Hallituksen esitykset	24	21	10
Asetukset	38	54	31
E- ja U-kirjeet	30	30	13
Maksuasetukset	6	6	5
Toimiluvat ja muut lupapäätökset	2	3	5
Sopimukset	15	31	21
Tukipäätökset	9	29	12
Eduskuntakyselyt	52	74	54
Julkaisut (sisältää tutkimusjulkaisut)	23	21	15

Ministeriön EU- ja kansainvälinen vaikuttaminen ja yhteistyö on ollut hyvin aktiivista koko koronapandemian ajan, vaikka matkustaminen on ollut vähäistä. Ministerillä on ollut vuoden aikana lukuisia korkean tason etätapaamisia ja esiintymisiä EU-kokouksissa ja kansainvälisissä konferensseissa. Merkittävin vaikuttamis- ja vienninedistämismatka suuntautui marraskuussa Yhdysvaltoihin Seattleen ja Washingtoniin. Ministeriössä laadittiin kansainvälisen toiminnan linjaukset ohjaamaan lähivuosien kansainvälisen yhteistyön tavoitteita.

Suoritteiden kokonaismäärä on vähentynyt aikaisemmasta, osaksi covid-19-tautiepidemian vuoksi. Kansainvälisiä sopimuksia ei ole tehty samassa laajuudessa kuin aikaisemmin ja asetuksia sekä eduskunnan kirjallisia kysymyksiä on tehty vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Hallituksen esityksiä annettiin eduskunnalle enemmän kuin aikaisemmin tällä vaalikaudella. Esityksiä annettiin yhteensä 24, joista vain kaksi esitystä liittyi covid-19-epidemian vaikutusten lieventämiseen tai liikenteen toimialan toimintojen ylläpitämiseen (HE 149/2021 vp väylämaksulain väliaikaisesta muuttamisesta ja HE 64/2021 vp liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön covid-19-taudin jatkumisen vuoksi tehtäviksi väliaikaisiksi muutoksiksi). Ministeriössä pystyttiin hyvin keskittymään vuoden 2021 lainsäädäntösuunnitelman toteuttamiseen. Eduskunnalle annettiin yksi kokonaisuudistus (HE 220/2021 vp laiksi vaarallisten aineiden kuljetuksesta) ja fossiilittoman liikenteen tiekartan toteuttamista koskeva esitys vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien ajoneuvojen hankintatuesta (HE 215/2021 vp) sekä lukuisia esityksiä, jotka liittyivät EU-lainsäädännön kansalliseen täytäntöönpanoon (Liikenne- ja viestintäviraston kyberturvallisuuskeskuksen nimeäminen kansalliseksi kyberturvallisuuskeskukseksi, EU:n tieliikenteen liikkuvuuspaketti, ajoneuvo- ja liikennepalveluiden hankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimukset, alusjäteasetuksen sisällyttäminen merenkulun ympäristösuojelulakiin, sähköisen tietullijärjestelmän yhteentömmivävyys sekä tieinfrastruktuurin turvallisuus). Vuonna 2021 annettiin yhteensä 59 lakia, jotka liittyivät annettuihin hallituksen esityksiin ja joita oli 20 enemmän kuin edellisenä vuonna. Kaikkia vuonna 2021 annettujen hallituksen esitysten lakeja ei kuitenkaan ole vahvistettu vuoden 2021 aikana, vaan ne on tarkoitus vahvistaa alkuvuodesta 2022.

Euroopan komissio antoi 18.1.2021 ehdotuksen Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi covid-19-kriisin jatkumisen johdosta toteutettavista erityisistä ja väliaikaisista toimenpiteistä, jotka koskevat tiettyjen todistusten, lupakirjojen ja lupien uusimista tai niiden voimassaoloajan pidentämistä, tiettyjen määräaikaisten tarkastusten ja jatkokoulutusten lykkäämistä tietyillä liikennelainsäädännön aloilla ja tiettyjen asetuksessa (EU) 2020/698 tarkoitettujen ajanjaksojen pidentämistä (COM(2021) 25 final) (niin sanottu Omnibus II-asetusehdotus). Ehdotus koski tie-, raide- ja sisävesiliikennettä sekä merenkulun turvallisuutta. EU-asetus tuli voimaan 23.2.2021 ja sen soveltaminen alkoi 6.3.2021. Asian taustalla oli covid-19-pandemian jatkuminen, joka aiheutti jäsenvaltioissa tarvetta poiketa tietyistä liikennealan EU-lainsäädäntöön perustuvista määräajoista. EU-asetus oli jatkoa keväällä 2020 annetulle Omnibus I-asetukselle ((EU) 2020/698). Valtioneuvosto päätti 25.2.2021, että Suomessa ei sovelleta ajokorttien voimassaoloa, ajopiirturin määräaikaistarkastuksia ja kuljettajakorttien uusimista, ajoneuvojen määräaikaistarkastuksia, sekä tavaraliikenteen yhteisön liikennelupaa, kuljettajatodistuksia ja kansainvälisen henkilöliikenteen reittilupaa koskevaa poikkeussääntelyä, josta säädettiin EU-asetuksessa (EU) 267/2021. Liikenne- ja viestintäministeriö ilmoitti valtioneuvoston päätöksestä ja myös Ahvenanmaan maakunnan asiaa koskeneesta päätöksestä Euroopan komissiolle. Jäsenvaltioiden oli mahdollista pyytää soveltamiensa poikkeusten määräaikaisten pidentämistä Euroopan komissiolta 31.5.2021 mennessä. Valtioneuvosto päätti 27.5.2021, että tieliikenteen ammattipätevyyksiä, rautatieliikennettä ja merenkulun turvatoimia koskevien poikkeusten määräaikaisten pidentämistä pyydetään 31.10.2021 asti. Euroopan komissio antoi päätöksen

Suomen tekemään pidennyspyyntöön 8.7.2021. Päätöksessä hyväksyttiin Suomen pyyntö pidentää tieliikenteen ammattipätevyyksien ja merenkulun turvatoimien poikkeusten määräaikoja.

Valtioneuvosto antoi vuoden aikana asetukset, joilla saatettiin voimaan neljä vaarallisten aineiden tie- ja rautatiekuljetuksia koskevaa erillissopimusta (122/2021 ja 143/2021-145/2021) ja joilla pyrittiin varmistamaan vaatimustenmukaisten kuljetusten jatkuminen myös covid-19-pandemian aikana.

Suurin osa kansainvälisistä sopimusten muutoksista liittyi teknisten liitteiden hyväksymiseen tai ne olivat vaarallisten aineiden kuljetuksiin liittyviä erillissopimuksia. Wienin katsastussopimuksen muutos (HE 78/2021 vp) saatettiin voimaan. Lisäksi Suomen ja Korean välinen uusi lentoliikennesopimus tuli myös voimaan vuoden 2021 aikana ja hyväksyttiin Suomen ja Venäjän välisen rautatieliikenteen muutetut kuormausmääräykset.

Ministeriössä vuonna 2020 perustettu valmiusryhmän yhteyteen kuulunut säädösvalmisteluryhmä kokoontui vuonna 2021 harvemmin kuin edellisenä vuonna. Säädösvalmisteluryhmän jäsenet tukivat ministeriössä covid-19-poikkeuslainsäädännön valmistelua (HE 64/2021 vp) sekä sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemia hallituksen esityksiä tartuntatautilain väliaikaisista muutoksista (esimerkiksi HE 105/2021 vp, HE 131/2021 vp, HE 226/2021 vp sekä esitysluonnokset koronapassiehdotuksista).

Ministeriö vei valtioneuvoston ratkaistavaksi kaksi toimilupapäätöstä, joista toisen hakemuksen valtioneuvosto hylkäsi, koska hakija ei täyttänyt sähköisen viestinnän palveluista annetun lain (917/2014) 41 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädettyä kansalliseen turvallisuuteen liittyvää luvan myöntämisen edellytystä.

Kansanedustajien kirjallisia kysymyksiä osoitettiin ministeriölle 52 ja niiden keskimääräinen vastausaika oli 17 päivää.

1.5.2 Palvelukyky sekä suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Taulukko 13. Palvelukyky ja suoritteiden ja julkishyödykkeiden laatu

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
Monivuotinen tulostavoite:		
4.1 Ministeriön toiminnan vaikuttavuutta on parannettu		
Mittari: 4.1.1 VM-Baron innovaatiokyvykkyyksindeksin keskiarvo		
Keskiarvo on vähintään 3,9.	Toteutunut osittain	Innovointikyvykkyyksindeksin toteuma oli 3,88.
Mittari: 4.1.2 Säädosvalmistelun osaaminen		
Avustavan henkilökunnan koulutus aloitettu ja lainvalmistelun 4. koulutusohjelman jatkosuunnitelma on tehty.	Toteutunut	Valtioneuvoston päätöksentekojärjestelmää (PTJ) korvaavan järjestelmän koulutus on siirtynyt järjestelmän käyttöönoton siirryttyä keväälle 2022. Assistentit ja säädosvalmistelijat ovat osallistuneet ministeriön sisäiseen koulutukseen lakikielestä ja esittelylistojen laatimisesta (järjestettiin 4 kertaa). Lainvalmistelun 4. koulutusohjelma kilpailutettiin ja sopimus tehtiin Helsingin yliopiston oikeustieteellisen tiedekunnan kanssa. Koulutus käynnistyi lokakuussa ja se päättyi syksyllä 2022.
Lainvalmistelun 2. yhteistyöryhmä on asetettu.	Toteutunut	Lainvalmistelun yhteistyöryhmä asetettiin joulukuussa 2020 ja sen toimikausi päättyi 31.12.2021.

Vuoden 2021 tavoitetaso

Toteuma

Analyysi

Mittari: 4.1.3 Tiedon hyödyntäminen ja vaikutusarvioinnin kehittäminen

<p>Tiedonhyödyntämisen valmennusohjelma on edennyt suunnitellusti, muun muassa vaikutustenarviointikoulutusosio.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Vaikutusten arvioinnin valmennus jatkui suunnitellusti. Painopisteenä oli vaikutusten ja vaikuttavuuden arvioinnin kehittäminen.</p>
<p>On muodostettu asiantuntijapäiväkokous vaikutusten arvioinnin kokonaisuudesta ja toimintamallista ministeriössä (mukaan lukien sosiaaliset- ja ympäristövaikutukset).</p>	<p>Toteutunut osittain</p>	<p>Vuoden 2021 aikana on toteutettu konserniohjausosastolla organisaatiouudistus, jonka myötä helmikuussa 2022 aloittaa vaikutusarviointi- ja kehitysyksikkö. On laadittu toimenpidesuunnitelmat vaikutusten arvioinnin kehittämiseksi ekonomistitiimin näkökulmasta. Vuoden 2022 aikana yksikkö vastaa vaikutusarvioinnin toimintamallin tarkemmasta suunnittelusta ja toimeenpanosta (mukaan lukien sosiaaliset- ja ympäristövaikutukset).</p>
<p>1–2 säädösten jälkiarviointia on tehty, esimerkiksi liikennepalvelulaki sekä covid-19-epidemiaan liittyvät LVM:n hallinnonalan lainsäädäntömuutokset.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Ajokorttilain jälkiarvioinnissa valmistuivat nuoria kuljettajia ja taloudellisia vaikutuksia koskevat tulokset. Liikenteen palveluita koskevan lain jälkiarviointi kilpailutettiin syksyllä ja jälkiarviointi alkaa tammikuussa 2022. Koronasäätelystä on tarkoitus tehdä arvio kevään 2022 aikana.</p>

Mittari: 4.1.4 EU- ja kv-sopimusten ja sääntelyn täytäntöönpano

<p>Suunnitelma on otettu käyttöön ja arvioitu alustavasti säädösvalmistelun arviointikokouksessa.</p>	<p>Toteutunut</p>	<p>Kansainvälisten asioiden valmistelusuunnitelma on otettu käyttöön. Sitä ja neuvottelujen tilannetta käsiteltiin säädösvalmistelun arviointikokouksissa kesäkuussa ja joulukuussa.</p>
---	-------------------	--

Vuoden 2021 tavoitetaso

Toteuma

Analyysi

Mittari: 4.1.5 EU-vaikuttaminen

Vaikuttamisstrategiaan perustuva vuosisuunnitelma on tehty ja toteutettu	Toteutunut	Vuosisuunnitelma 2021 valmistui joulukuussa 2020. Vaikuttamistoimet toteutettiin vuonna 2021 suunnitelman mukaisesti.
Vuosittainen itsearviointi on tehty	Toteutunut	Vaikuttamissuunnitelman itsearviointi tehtiin yhdessä osastojen kanssa kesäkuussa ja joulukuussa.

Mittari: 4.1.6 Sidosryhmä- ja mediatutkimus

On tehty ensimmäinen mediatutkimus ja analysoitu ministeriön toiminnan kehittämistarpeet.	Toteutunut	Liikenne- ja viestintäministeriö osallistui T-Median Mediabarometri-tutkimukseen alkuvuonna 2021. Tutkimustulos tukee työtä, jota ministeriössä tehdään T-Median Luottamus&Maine-tutkimuksen tulosten seurauksena vuorovaikutuksen ja työnantajakuvan kehittämiseksi.
Sidosryhmä- ja mediatutkimuksen toimintamallia on analysoitu ja kehitetty. On arvioitu toimintamallin laajentamista EU- ja kansainväliseen viestintään.	Toteutunut	Liikenne- ja viestintäministeriö osallistui T-Median julkishallinnon suuren yleisön Luottamus&Maine-tutkimukseen toista kertaa vuoden 2021 lopussa. Tulokset on analysoitu ja kehittämistoimenpiteet vuorovaikutuksen, työnantajakuvan ja vastuullisuuden kehittämiseksi suunniteltu. Arvio toimintamallin laajentamisesta EU- ja kansainväliseen viestintään on tehty.

1.6 Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

Taulukko 14. Voimavarat

Vuoden 2021 tavoitetaso	Toteuma	Analyysi
Ihmisten johtaminen		
VM-Baron johtajuusindeksin (JO) keskiarvo on 3,8.	Ei toteutunut	Johtajuusindeksin toteuma oli 3,61. Johtaminen ja erityisesti tavoitteiden asettaminen ja töiden organisointi sekä strategiset linjaukset tavoitteiden saavuttamiseksi heikensivät johtamisen arviota.
Osaamisen johtaminen		
VM-Baron innovointikyvykkyyssindeksin (IN) keskiarvo on 3,9.	Toteutunut osittain	Innovointikyvykkyyssindeksin toteuma oli 3,88.
Työyhteisö		
VM-Baron työyhteisöindeksin (TY) keskiarvo on 4,0.	Toteutunut osittain	Työyhteisöindeksin toteuma oli 3,98.

Taulukko 15. Henkisten voimavarojen hallintaa ja kehittämistä koskevat tunnusluvut 2019–2021 (TAHTI)

	2021	2020	2019
Henkilötyövuodet, htv	191,3	184,1	175,2
Henkilöstön lukumäärä 31.12. ¹⁰	196	190	185
naisia, %	76	77	71
miehiä, %	24	23	29
henkilöstön lukumäärän muutos, %	3,2	2,7	6,9
Vakinaiset, lkm	112	113	114
osuus henkilöstöstä, %	57,1	59,4	61,6
naisia, %	44,4	42,6	43,8
miehiä, %	12,7	16,8	17,8
Määräaikaiset, lkm	84	77	71
osuus henkilöstöstä, %	42,9	40,5	38,4
naisia, %	31,6	34,2	27,0
miehiä, %	11,3	6,3	11,4
Kokoaikaiset, lkm	192	183	176
osuus henkilöstöstä, %	98,0	96,3	67,0
Osa-aikaiset, lkm	4	7	9
osuus henkilöstöstä, %	2,0	3,7	4,7
Keski-ikä, vuotta	41,5	41,7	41,8
naiset	40,8	40,8	41,2
miehet	43,7	44,7	43,5
Ikärakenne			
24-vuotiaiden ja nuorempien osuus, %	3,0	5,8	3,2
25–34-vuotiaiden osuus, %	37,2	34,2	36,2
35–44-vuotiaiden osuus, %	19,9	18,4	17,3

¹⁰ Lähtö- ja tulovaihtuvuutta lukuun ottamatta luvut sisältävät 7 harjoittelijaa.

	2021	2020	2019
45–54-vuotiaiden osuus, %	23,0	24,7	24,9
55–64-vuotiaiden osuus, %	16,3	15,3	16,7
65-vuotiaiden osuus, %	0,6	1,6	2,7
Koulutustaso (indeksiluku 1–8)	6,3	6,2	6,0
naiset	6,3	6,0	5,8
miehet	6,1	6,7	6,3
Työtyytyväisyys (indeksiluku 1–5)	3,77	3,78	3,69
työtyytyväisyys, naiset (indeksiluku)	3,71	3,77	3,6
työtyytyväisyys, miehet (indeksiluku)	3,97	3,8	3,8
Lähtövaihtuvuus (% henkilöstöstä) ¹¹	21,4	17,2	12,7
Tulovaihtuvuus (% henkilöstöstä) ¹²	23,0	20,6	16,2
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyminen (% henkilöstöstä)	0	0	0
Sairauspoissaolot (päiviä/htv)	3,1	3,0	4,2
Kokonaistyövoimakustannukset, 1000 €/vuosi	14 721	13 837	12 730
Tehdyn työajan palkkojen %- osuus palkkasummasta	80,4	82,4	80,8
Väiilliset työvoimakustannukset, 1000 €/vuosi	4 721	4 206	4 068
Väiillisten työvoimakustannusten %-osuus tehdyn työajan palkoista	47,2	43,7	47,0

¹¹ Lähtövaihtuvuus: Kyseistä tietoa ei ole ollut saatavilla TAHTIsta, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita. Mukaan on laskettu palkattomalle virkavapaalle ja eläkkeelle jääneet sekä irtisanoutuneet.

¹² Tulovaihtuvuus: palvelukseen otettujen uusien henkilöiden henkilöiden lukumäärän %-osuus edellisen vuoden lopun henkilöstöstä. Kyseistä tietoa ei ole ollut saatavilla TAHTIsta, joten se on laskettu itse. Luku ei sisällä harjoittelijoita.

1.7 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysissä selvitetään talouden kehitystä ja rakennetta. Tilinpäätöslaskelmat, joita ovat talousarvion toteutumalaskelma, tuotto- ja kululaskelma sekä tase, esitetään tilinpäätöksen luvuissa 2–4.

1.7.1 Rahoituksen rakenne

Liikenne- ja viestintäministeriön rahoitus on pääosin valtion talousarviorahoitusta. Vuonna 2021 ministeriöllä oli käytettävissään yhteensä 135,4 miljoonaa euroa, josta vuoden 2021 määrärahoja oli 74,3 miljoonaa euroa ja edellisiltä vuosilta siirtyneitä määrärahoja 61,2 miljoonaa euroa. Rahoitus kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 13,2 miljoonaa euroa, mihin vaikuttaa etenkin vuonna 2020 myönnettyjen siirtomäärärahojen käytön ajoittuminen vuodelle 2021 ja sen jälkeisille vuosille. Merkittävistä tällaisista eristä johtuen vuonna 2021 siirtyneitä määrärahoja oli käytössä 43,7 miljoonaa euroa enemmän ja kyseisen vuoden määrärahoja 30,5 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

Ministeriön määrärahojen kokonaiskäyttö peruutetut määrärahat pois lukien oli 83,3 miljoonaa euroa. Vuodelle 2022 siirtyi siten 52,1 miljoonaa euroa eli 10,7 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuodelle 2021.

Taulukko 16. Rahoituksen rakenne (euroa)

	Edelliseltä vuodelta siirtynyt määräraha	Vuoden 2021 määräraha (TA+LTA)	Käytettävissä yhteensä	Käytetty yhteensä
Talousarviorahoitus Yhteensä	61 170 188	74 250 486	135 420 674	83 344 673
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	60 950 188	74 250 486	135 200 674	83 276 990
Hallinto ja toimialan yhteiset menot	46 018 654	25 539 486	71 558 140	23 542 161
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	10 063 700	14 408 000	24 471 700	17 009 250
Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot/kyberturva	209 377*	4 496 000	4 705 377	1 011 626
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonnaisämenot	0	635 486	635 486	635 486
Osakehankinnat	35 745 577	6 000 000	41 745 577	4 885 800
Liikenneverkko	0	900 000	900 000	400 000
Finavian lentoasemaverkoston ulkopuoliset lentoasemat	0	900 000	900 000	400 000
Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	14 931 534	47 811 000	62 742 534	59 334 828
Saimaan alueen luotsauksen hintatuki	3 034 506	3 800 000	6 834 506	3 914 179
Valtionavustus koulutuksesta	841 000	841 000	1 682 000	1 250 650
Junaliikenteen ostot	11 000 000	43 170 000	54 170 000	54 169 999
Merenkurkun liikenne	56 028	0	56 028	00 000
Muut hallinnonalat	220 000	0	220 000	67 683
Ulkoministeriön hallinnonala	220 000	0	220 000	67 683
Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö	220 000	0	220 000	67 683

* Peruutettu: Kyberturvallisuusvalmiuden nostaminen (2020) 1 665 090 euroa (uudelleenbudjetoitu vuodelle 2021 kyberturvallisuuskoordinaation kehittämiseen)

1.7.2 Talousarvion toteutuminen

Tuloarviotilit

Vuoden 2021 kokonaistulokertymä oli 1,9 miljoonaa euroa. Kokonaistulokertymä laski vuoteen 2020 verrattuna 101,2 miljoonaa euroa, sillä siirrettyjen määrärahojen peruutukset pienenevät merkittävästi. Ilman siirrettyjen määrärahojen peruutuksia tulokertymä oli 196 000 euroa eli 194 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2020.

Siirrettyjen määrärahojen peruutukset olivat 1,7 miljoonaa euroa eli 101 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Kyse on vuoden 2020 talousarviossa kyberturvallisuusvalmiuden nostamiseen myönnetystä kaksivuotisesta siirtomäärärahasta, joka peruutettiin ja uudelleen budjetoitiin vuoden 2021 neljännessä lisätalousarviossa.

Osinkotuloja kertyi 190 000 euroa Cinia Oy:ltä eli 170 000 vähemmän kuin vuonna 2020. Hallinnonalan muihin tuloihin oli budjetoitu 49 000 euroa ja niitä kertyi 6 000 euroa.

Menoarviotilit

Määrärahoja käytettiin vuonna 2021 yhteensä 85,0 miljoonaa euroa. Peruutetut määrärahat pois lukien määrärahojen kokonaiskäyttö oli 83,3 miljoonaa euroa, joka on 23,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Ministeriön toimintamomentille (31.01.01.) myönnettiin kaksivuotista siirtomäärärahaa yhteensä 29,8 miljoonaa euroa. Ministeriön varsinaisiin toimintamenoihin (31.01.01.1.) oli käytettävissä 24,5 miljoonaa euroa, josta edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli 10,1 miljoonaa euroa. Varsinaisen toimintamenoäärärahan käyttö oli 17,0 miljoonaa euroa, ja sitä siirtyi seuraavalla vuodelle 7,5 miljoonaa euroa. Varsinaisiin toimintamenoihin käytettiin 0,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020, mikä johtuu henkilöstömäärän- ja kulujen kasvusta.

Kyberturvallisuuteen liittyville toimintamomentin lisäjaottelukohdille (31.01.01.2.–4.) myönnettiin yhteensä 4,7 miljoonaa euroa. Tähän sisältyvät vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetty 3 miljoonan euron lisämäärärahat, joista 1 miljoonaa euroa varattiin kyberturvallisuuden tutkimusinvestointiin ja 1 miljoonaa euroa kyberturvallisuuden harjoitustoimintaan. Vuoden neljännessä lisätalousarviossa edelliseltä vuodelta siirtyneestä määrärahasta kyberturvallisuusvalmiuden nostamiseen (31.01.01.2.) peruutettiin 1,7 miljoonaa euroa ja summa uudelleenbudjetoitiin kyberturvallisuuskoordinaation kehittämiseen valtioneuvostossa (31.01.01.4.). Vuonna

2021 määrärahoja käytettiin yhteensä 1,0 miljoonaa euroa eli 0,9 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020, jolloin toiminta käynnistyi kesken vuoden. Vuodelle 2022 siirtyi 3,7 miljoonaa euroa.

Hallinnonalan arvonlisäveromenomomentille kirjattiin 635 486 euroa.

Osakehankinnat -momentille (31.01.88.) siirtyi vuodelta 2020 35,7 miljoonaa euroa. Yhteensä kolmevuotista siirtomäärärahaa oli käytettävissä 41,7 miljoonaa euroa, kun vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa momentille myönnettiin 6 miljoonaa euroa itäisen suunnan raideyhteyden edistämiseksi perustettavan hankeyhtiön pääomittamiseen. Määrärahoja käytettiin 4,9 miljoonaa euroa ja vuodelle 2022 siirtyi 36,9 miljoonaa euroa, sillä hankeyhtiöneuvotteluiden etenemisestä ja yhtiöiden perustamisesta johtuen määrärahan käyttö ajoittuu suureksi osaksi vuoden 2021 jälkeisille vuosille.

Valtionavustuksia Finavian lentoasemaverkoston ulkopuolisten lentoasemien ja lentoa- paikkojen toiminta- ja investointimenoihin (31.10.31.2.) maksettiin 0,4 miljoonaa euroa. Eräät avustukset -momentin kolmevuotisesta siirtomäärärahasta oli tähän käyttöön osoitettu 0,9 miljoonaa euroa, josta seuraavalle vuodelle siirtyi 0,5 miljoonaa euroa.

Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin -momentilta oli tilijaoteltu ministeriölle kolmevuotista siirtomäärärahaa yhteensä 8,5 miljoonaa euroa. Valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin (31.20.51.3.) oli käytettävissä 1,7 miljoonaa euroa, josta puolet siirtyi vuodelta 2020. Valtionavustusta maksettiin 1,3 miljoonaa euroa ja vuodelle 2022 siirtyi 0,4 miljoonaa euroa. Saimaan alueen lakisääteisen luotsauksen hintatuen maksamiseen (31.20.51.4.) oli käytettävissä 6,8 miljoonaa euroa, josta edelliseltä vuodelta siirtynyttä määrärahaa oli 3,0 miljoonaa euroa. Momentin mukaista hintatukea maksettiin liiketaloudellisesti kannattamatonta Saimaan alueen luotsausta varten Finnpiilot Pilotage Oy:lle 3,9 miljoonaa euroa. Vuodelle 2022 siirtyi 2,9 miljoonaa euroa.

Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen -momentin kolmevuotista määrärahaa oli käytettävissä junaliikenteen palvelujen ostoihin (31.20.55.04.) yhteensä 54,2 miljoonaa euroa, josta vuoden 2021 talousarviossa myönnettiin 32,2 miljoonaa euroa. Vuodelta 2020 siirtynyt 11 miljoonaa euroa ja vuoden 2021 kolmannessa lisätalousarviossa myönnetty 11 miljoonaa euroa aiheutuivat julkisen henkilöliikenteen turvaamisesta koronatilanteen pitkittyessä. Määräraha käytettiin kokonaisuudessaan ministeriön ja VR-Yhtymä Oy:n välisen kauko- ja lähijunaliikenteen ostoliikennesopimuksen mukaisesti. Vuoden kolmannessa lisätalousarviossa momentin perusteluja muutettiin siten, että ministeriöllä on valtuus solmia sopimuksia junaliikenteen ostamisesta vuosina 2022–2030 enintään 289,5 miljoonan euron määräisenä.

KEHA-keskus palautti tilijaottelumuutoksella Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen -momentille Merenkurkun liikenteen tukemiseen (31.20.55.05.) vuonna 2020 myönnettyä siirtomäärärahaa 56 028 euroa, joka jäi käyttämättä Etelä-Pohjanmaan ELY:ltä ostosopimuksen päätettyä. Valtio ei enää vuodesta 2021 alkaen osallistu laivaliikenteen ylläpitoon vuotuisilla palvelujen ostoilla.

Ulkoministeriön liikenne- ja viestintäministeriön käyttöön asettamaa Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö -momentin (24.90.68.) kolmevuotista siirtomäärärahaa siirtyi vuodelta 2020 250 000 euroa, josta ulkoministeriön pyynnöstä palautettiin 30 000 euroa. Määrärahaa käytettiin 67 683 euroa hankkeeseen *Liikennealan asiantuntija Pohjoisen ulottuvuuden liikenne- ja logistiikkakumppanuuden sihteeristöön 2021–2022*.

1.7.3 Tuotto- ja kululaskelma

Toiminnan tuotot olivat vuonna 2021 yhteensä 165 600 euroa, joka on noin 25 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2020. Maksullisesta toiminnasta, josta on raportoitu tarkemmin kappaleessa 1.4.3 Maksullisen toiminnan tulos ja kannattavuus, ei kertynyt vuonna 2021 juuri lainkaan tuottoja. Muut toiminnan tuotot olivat yhteensä 165 200 euroa, josta 23 900 euroa oli yleisradiotoiminnan kehittämiseen liittyvien kulujen edelleenveloituksia Valtion televisio- ja radiorahastolta ja 141 300 euroa yhteistoiminnan kustannusten korvauksia. Yhteistoiminnan kustannusten korvauksista suurin osa, 118 100 euroa, oli henkilökiertosopimuksiin liittyviä korvauksia. Korvaukset Euroopan unionin matkakustannuksista toteutuivat edellisvuoden tapaan tavanomaista pienempinä, sillä matkustus oli vähäistä koronatilanteen pitkittymisen vuoksi.

Toiminnan kulut olivat vuonna 2021 yhteensä 18,2 miljoonaa euroa, joka on 1,3 miljoonaa euroa enemmän kuin vuonna 2020.

Henkilöstökulujen toteuma oli 14,6 miljoonaa euroa ja siten 81 % toiminnan kuluista. Henkilöstökulut kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,5 miljoonaa euroa. Muutosta selittää henkilömäärän kasvu 6,9 henkilötyövuodella.

Palvelujen ostojen toteuma oli 3,2 miljoonaa euroa ja siten 18 % toiminnan kuluista. Palvelujen ostot kasvoivat edelliseen vuoteen verrattuna 0,9 miljoonaa euroa. Palvelujen ostojen merkittävin erä on asiantuntija- ja tutkimuspalvelut, jotka kasvoivat edellisvuodesta 1,0 miljoonaa euroa 2,2 miljoonaan euroon. Tämä johtui etenkin kyberturvallisuuteen liittyvien palvelujen ostojen kasvusta vuodesta 2020, jolloin toiminta käynnistyi kesken vuoden. Käännös- ja tulkkauspalvelut kasvoivat 0,1 miljoonaa euroa ja muut palvelut pienenivät 0,3 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna.

Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot olivat 23 300 euroa ja vuokrien toteuma oli 11 700 euroa. Muut kulut olivat edellisvuoden tasolla 0,3 miljoonaa euroa. Muut kulut muodostuvat pääasiassa matkakuluista ja jäsenmaksuista. Vuoden 2021 matkakulut olivat 0,2 miljoonaa euroa ja toteutuivat vuoden 2020 tapaan tavanomaista pienempinä, sillä matkustus oli vähäistä koronatilanteen pitkittymisen vuoksi.

Rahoitustuotot olivat vuonna 2021 yhteensä 190 200 euroa, josta 190 000 euroa oli Cinia Oy:n osinkotuottoja.

Satunnaiset kulut olivat 7,0 miljoonaa euroa ja liittyvät taseen korjaukseen, jossa Pohjolan Rautatiet Oy:n SVOP-sijoituksen kirjanpitoarvosta alaskirjattiin 7,0 miljoonaa euroa, koska erään ei enää liity tulonodotuksia.

Siirtotalouden kulut olivat 59,8 miljoonaa euroa eli 18,7 miljoonaa euroa edellisvuotta enemmän. Kasvu aiheutui pääasiassa julkisen henkilöliikenteen turvaamisesta koronatilanteen pitkittyessä. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostoihin ja kehittämiseen käytettiin 54,2 miljoonaa euroa, luotsauksen hintatukeen 3,9 miljoonaa euroa sekä ministeriön maksamiin valtionavustuksiin yhteensä 1,7 miljoonaa euroa.

Suoritetut arvonlisäveromenot olivat vuonna 2021 0,6 miljoonaa euroa.

1.7.4 Tase

Ministeriön taseen loppusumma oli vuoden 2021 lopussa yhteensä 214,5 miljoonaa euroa muodostuen pääasiassa käyttöomaisuusarvopapereista ja muista pitkäaikaisista sijoituksista.

Käyttöomaisuusarvopaperit ja muut pitkäaikaiset sijoitukset sisältävät Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:n (aiemmin Traffic Management Finland Oy), Cinia Oy:n, Turun Tunnin Juna Oy:n, Yleisradio Oy:n, Suomi-rata Oy:n, C-Lion1 Oy:n ja Pohjolan Rautatiet Oy:n omistusten arvot. Turun Tunnin Juna Oy:n osakassopimuksen mukaisesti vuonna 2021 tehtiin 4,9 miljoonan euron sijoitus yhtiön vapaan oman pääoman rahastoon. Lisäksi Pohjolan Rautatiet Oy:n SVOP-sijoituksen kirjanpitoarvosta alaskirjattiin 7,0 miljoonaa euroa, koska erään ei enää liity tulonodotuksia. Näistä muutoksista johdettujen taseen arvo laski 1,5 miljoonaa euroa vuoden 2020 lopun tilanteeseen verrattuna.

Lyhytaikaiset saamiset sisälsivät myyntisaamisia 0,1 miljoonaa euroa ja muita siirtosaamisia 3 000 euroa. Muita lyhytaikaisia saamisia oli 55 200 euroa.

Ostovelat olivat 0,7 miljoonaa euroa ollen normaalitoiminnan suuruiset. Siirtovelat 2,8 miljoonaa euroa sisälsivät lomapalkkavelan ja muut kulujen kohdistamiseksi vuodenvaihteessa tehdyt siirtovelkakirjaukset. Muut lyhytaikaiset velat liittyivät vuoden 2021 siirtotalouden kuluihin ja olivat 2,6 miljoonaa euroa.

1.8 Sisäisen valvonnan arvionti- ja vahvistuslausuma

Ministeriön johto on valtion talousarviosta annetun lain 24 b §:n mukaisesti vastuussa viraston sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa riittävä varmuus viraston toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta (talousarvioasetus 69 §).

Arvioinnissa on hyödynnetty sisäisen tarkastuksen havaintoja, jonka tavoitteena oli todentaa vuonna 2019 toteutetun sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkastusraportissa annettujen suositusten tai muiden johdon määrittelemien toimenpiteiden toteuttamista ministeriössä.

Liikenne- ja viestintäministeriö teetti vuoden 2021 aikana KPMG Oy:llä sisäisen tarkastuksen henkilöstöhallinnosta ja vaikutustenarviointiprosessista. Henkilöstöhallinnon tarkastuksen merkittävimmät havainnot liittyivät henkilöstöhallinnon strategiseen rooliin ja palkkahallinnossa tilinumeroiden hallintaan. Vaikutustenarviointiprosessin tarkastuksessa keskeisimmät huomiot liittyivät ekonomistitoimintojen epäselvään asemaan ja toimintamandaattiin ministeriössä.

Liikenne- ja viestintäministeriössä on jatkettu sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä. Ministeriössä on tehty seuraavat sisäistä valvontaa ja riskienhallintaa koskevat kehittämistoimenpiteet vuoden 2021 aikana:

- Ministeriön riskienkäsittelysuunnitelma päivitetään säännöllisesti kolme kertaa kalenterivuoden aikana tulostavoitteiden päivittämisen yhteydessä. Tämän lisäksi kriittisten riskien läpikäynti on otettu kiinteäksi osaksi osastojen johtoryhmien työskentelyä siten, että ne käydään läpi kuukausittain.
- Liikenne- ja viestintäministeriön työjärjestyksen muutos on hyväksytty 12.11.2021 ja tulee voimaan 1.2.2022 lukien. Muutoksen jälkeen sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittäminen kuuluvat kansliapäällikön esikunnan strategiatoiminnon tehtäviin. Muutos korostaa entisestään sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan strategista asemaa tavoitteiden saavuttamisessa.
- Vaikutustenarviointiprosessin kehittämiseksi on laadittu sisäisen tarkastuksen perusteella toimenpidesuunnitelma. Organisatorisesti ekonomistitiimin asemaa osana prosessia on selkeytetty.
- Henkilöstöhallintoa koskevan sisäisen tarkastuksen havaintojen perusteella on aloitettu henkilöstöstrategian valmistelu. Palkkahallintoa koskevista havainnoista on oltu yhteydessä Palkeisiin. Organisaatiouudistuksessa henkilöstökehittämisyksikön profiilia on tarkastuksen suositusten pohjalta uudistettu.
- Ministeriön taloussääntö on uudistettu ja päivitetty vastaamaan nykyistä toimintaympäristöä. Uudistettu taloussääntö tukee paremmin käytännön prosesseja sekä varmistaa ministeriön hyvää hallintoa ja sisäisen valvonnan toteutumista.
- Valmius- ja varautumistoiminnan ohjeistusta on päivitetty ja organisaatiomuutoksessa toiminta keskitetään uuteen perustettaan yksikköön.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistarpeeksi liikenne- ja viestintäministeriössä on tunnistettu erityisesti riskienkäsittelysuunnitelman kehittäminen; sen tulisi tukea johtamista paremmin ja että suunnitelma tarjoaisi tarkoituksenmukaisemman kuvan merkittävimmistä riskeistä ministeriötasolla. Lisäksi ennakkoinnin sekä valmius- ja varautumistyön kytkeminen paremmin osaksi kokonaisvaltaista riskienhallintaa tulee selvittää.

Liikenne- ja viestintäministeriö katsoo, että kokonaisuutena sisäisen valvonnan menettelyt täyttävät talousarvioasetuksen 69 §:ssä säädetyt tavoitteet.

1.9 Arviointien tulokset

Liikenne- ja viestintäministeriö on myöntänyt vuosittain harkinnanvaraisia valtionavustuksia Finavia Oyj:n lentoasemaverkoston ulkopuolisten alueellisten lentoasemien ja

lentoaikkojen toiminta- ja investointimenoihin. Lain mukaan valtionavustusten vaikuttavuutta, tehokkuutta ja toimivuutta on arvioitava määräajoin. Liikenne- ja viestintäministeriö on tilannut ulkopuolisen arvioinnin valtionavustusten vaikuttavuuden arvioimiseksi (Liikenne- ja viestintäministeriön julkaisuja 2021:14).

Arvioinnin mukaan kuntien lentoasemien valtionavustukset ylläpitävät lentoasematoiminnan jatkuvuutta, ja tämä vaikuttaa välillisesti mahdollisuuteen saada lentoasemalle säännöllisiä lentoyhteyksiä. Yleisilmailun lentoaikkojen tuella on pystytty parantamaan kohtuullisella etäisyydellä Malmin lentoasemalta sijaitsevien lentoaikkojen mahdollisuuksia ottaa vastaan Malmin ilmailutoimintoja. Tuella on myös pystytty kekeilemaan ja kehittämään uusia ilmailutoimintoja. Arviointiraportissa suositellaan hakuprosessin kehittämistä. Avustusten myöntäminen on siirtynyt Liikenne- ja viestintäviraston tehtäväksi 1.1.2022 lukien.

1.10 Yhteenveto havaituista väärinkäytöksistä

1.10.1 Virheitä ja väärinkäytöksiä koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriöllä ei ole tilikautena raportoituja väärinkäytöksiä tai rikoksia eikä esitutkinassa tai oikeuskäsittelyssä ole näitä koskevia asioita.

1.10.2 Takaisinperintää koskevat yhteenvetotiedot

Ministeriöllä ei ole tilikautena raportoitavia takaisinperintöjä.

2 Talousarvion toteumalaskelma

Osaston, momentin ja tilijaottelun numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA+LTA:t)	Tilinpäätös 2021	Vertailu Tilinpäätös- Talousarvio	Toteuma %
12. Sekalaiset tulot	102 700 651,61	1 717 690	1 671 095,14	-46 595,32	97
12.31.99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	15 000,00	49 000	2 404,68	-46 595,32	5
12.31.99.1. Liikenne- ja viestintäministeriön tulot	15 000,00	49 000	2 404,68	-46 595,32	5
12.39.04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	102 671 000,00	1 665 090	1 665 090,46	0,00	100
12.39.10. Muut sekalaiset tulot	14 651,61	3 600	3 600,00	0,00	100
13. Korkotulot, osakkeiden myyntitulot ja voiton tuloutukset	360 000,00	190 000	190 000,00	0,00	100
13.03.01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden myyntitulot	360 000,00	190 000	190 000,00	0,00	100
Tuloarviotilit yhteensä	103 060 651,61	1 907 690	1 861 095,14	-46 595,32	98

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
24. Ulkoministeriön hallinnonala	250 000,00						220 000,00	220 000,00	67 682,62	152 317,38
24.90.68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (S3)	250 000,00						220 000,00	220 000,00	67 682,62	152 317,38
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	104 800 271,80	74 250 486	53 242 607,82	21 007 877,94	74 250 485,76	0,00	62 615 278,71	136 230 278,71	82 641 504,51	51 923 683,74
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (S2)	16 331 000,00	18 904 000	7 747 799,28	11 156 200,72	18 904 000,00	0,00	11 938 167,31	30 842 167,31	18 020 876,13	11 156 200,72
31.01.01.1. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot	14 331 000,00	14 408 000	6 945 549,28	7 462 450,72	14 408 000,00	0,00	10 063 700,35	24 471 700,35	17 009 249,63	7 462 450,72
31.01.01.2. Kyberturvallisuuden tutkimusinvestointi (RRF pilari2) (EK) (varattu)	2 000 000,00	1 000 000		1 000 000,00	1 000 000,00	0,00	1 874 466,96	2 874 466,96	209 376,50	1 000 000,00
31.01.01.3. Kyberturvallisuuden harjoitustoiminta (RRF pilari2) (EK) (varattu)		1 000 000	802 250,00	197 750,00	1 000 000,00	0,00		1 000 000,00	802 250,00	197 750,00
31.01.01.4. Kyberturvallisuusohjelman toimeenpano		2 496 000		2 496 000,00	2 496 000,00	0,00		2 496 000,00		2 496 000,00
31.01.29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (A)	387 271,80	635 486	635 485,76		635 485,76	0,00				
31.01.88. Osakehankinnat (S3)	37 371 000,00	6 000 000	0,00	6 000 000,00	6 000 000,00	0,00	35 745 577,47	41 745 577,47	4 885 800,00	36 859 777,47
31.10.31. Eräät avustukset (S3)	2 900 000,00	900 000	400 000,00	500 000,00	900 000,00	0,00		900 000,00	400 000,00	500 000,00
31.10.31.2. Finavian lentoasemaverkostoston ulkopuoliset lentoasemat (EK)	2 900 000,00	900 000	400 000,00	500 000,00	900 000,00	0,00		900 000,00	400 000,00	500 000,00
31.20.51. Avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin (S3)	4 641 000,00	4 641 000	1 289 323,40	3 351 676,60	4 641 000,00	0,00	3 875 505,60	8 516 505,60	5 164 829,00	3 351 676,60

Päälukon, momentin ja tilijaottelun numero, nimi ja määrärahalaji	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot			
			käyttö 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle
31.20.51.3. Rautatieliikenteen ammattikoulutus (EK)	841 000,00	841 000	409 650,00	431 350,00	841 000,00	0,00	841 000,00	1 682 000,00	1 250 650,00	431 350,00
31.20.51.4. Saimaan alueen luotsauksen hintatuki (EK)	3 800 000,00	3 800 000	879 673,40	2 920 326,60	3 800 000,00	0,00	3 034 505,60	6 834 505,60	3 914 179,00	2 920 326,60
31.20.55. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen (S3)	43 170 000,00	43 170 000	43 169 999,38	0,62	43 170 000,00	0,00	11 056 028,33	54 226 028,33	54 169 999,38	56 028,95
31.20.55.04. Junaliikenteen ostot	43 170 000,00	43 170 000	43 169 999,38	0,62	43 170 000,00	0,00	11 000 000,00	54 170 000,00	54 169 999,38	0,62
31.20.55.05. Merenkurkun liikenne (KPY)							56 028,33	56 028,33		56 028,33
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	5 352,94						0,00	0,00	0,00	0,00
32.30.51. Julkiset työvoima- ja yrityspalvelut (S2)	5 352,94									
32.30.51.07. Palkkatuettu työ, valtionhallinto (KPY)	5 352,94									
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	3 162,73						0,00	0,00	0,00	0,00
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (A)	3 162,73									
33.20.52.01. Palkkatuettu työ, valtionhallinto	3 162,73									
Määrärahatilit yhteensä	105 058 787,47	74 250 486	53 242 607,82	21 007 877,94	74 250 485,76	0,00	62 835 278,71	136 450 278,71	82 709 187,13	52 076 001,12

Kirjanpitoyksikön talousarvion toteutumalaskelman tiedot valtuuksista ja niiden käytöstä momentin tarkkuudella

 Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾

Valtuudet ja niiden käyttö (1 000 €) ¹⁾								Valtuuksien käytöstä aiheutuneet talousarviomenot ja määrärahatarve (1 000 €)					
Momentti (numero ja nimi), johon valtuus liittyy ²⁾	Aikaisempien vuosien valtuuksien käyttö ³⁾	Uudet valtuudet	Uusitut valtuudet	Vuoden 2021 valtuudet			Uusittu v. 2022 TA:ssa	Talousarvio- menot 2021	Määrä- rahatarve 2022	Määrä- rahatarve 2023	Määrä- rahatarve 2024	Määrä- rahatarve myöhemmin	Määrä- rahatarve yhteensä
				Valtuudet yhteensä	Käytetty	Käyttämättä							
31.20.55. Julkisen henkilöliikenteen palvelujen ostot ja kehittäminen	0	343 700	0	343 700	54 170	289 530	0	54 170	0	0	0	0	0
31.20.55.04. Junaliikenteen ostot	0	54 170	0	54 170	54 170	0	0	54 170	0	0	0	0	0
31.20.55.04. Junaliikenteen ostot	0	289 530	0	289 530	0	289 530	0	0	0	0	0	0	0
32.01.00. Hallinto	0	40 000	0	40 000	0	40 000	0	0	0	0	0	0	0
Yöjunaliikenteen palvelutason parantaminen	0	40 000	0	40 000	0	40 000	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	0	383 700	0	383 700	54 170	329 530	0	54 170	0	0	0	0	0

¹⁾ Valtuuden ja sen käytön määräksi merkitään tehdyn tilauksen sopimushinta tai sitoumuksen määrä silloin, kun valtuus on rajattu alun perin muulla tavalla, mutta valtuuden käytön johdosta annetaan euromääräinen sitoumus. Korkotuetun lainakannan enimmäismääränä määritellyt korkotukivaltuudet ja muut vastaavat valtuudet eritellään lisäksi omilla riveillään.

²⁾ Myös pääluokan tai luvun päätösosassa myönnetty valtuudet sisällytetään taulukkoon. Tällöin luvun tai momentin numerotunnukseksi merkitään "00".

³⁾ Esitetään yhteismäärä niistä aikaisempina varainhoitovuosina käytetyistä valtuuksista, joista varainhoitovuotena on aiheutunut menoja tai joista aiheutuu menoja tulevana varainhoitovuosina.

3 Tuotto- ja kululaskelma

	1.1.2021–31.12.2021		1.1.2020–31.12.2020	
TOIMINNAN TUOTOT				
Maksullisen toiminnan tuotot	350,00		15 000,00	
Muut toiminnan tuotot	<u>165 210,11</u>	165 560,11	<u>175 217,10</u>	190 217,10
TOIMINNAN KULUT				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	23 291,77		34 726,43	
Henkilöstökulut	14 641 206,49		14 111 801,81	
Vuokrat	11 655,74		44 172,33	
Palvelujen ostot	3 212 970,61		2 345 423,01	
Muut kulut	<u>272 312,70</u>	<u>-18 161 437,31</u>	<u>281 761,63</u>	<u>-16 817 885,21</u>
JÄÄMÄ I		-17 995 877,20		-16 627 668,11
RAHOITUSTUOTOT JA -KULUT				
Rahoitustuotot	<u>190 208,65</u>	190 208,65	<u>359 927,88</u>	359 927,88
SATUNNAISET TUOTOT JA KULUT				
Satunnaiset kulut	<u>-6 999 981,00</u>	<u>-6 999 981,00</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
JÄÄMÄ II		-24 805 649,55		-16 267 740,23
SIIRTOTALOUDEN TUOTOT JA KULUT				
Kulut				
Siirtotalouden kulut paikallishallinnolle	0,00		270 000,00	
Siirtotalouden kulut elinkeinoelämälle	59 732 632,35		40 077 475,00	
Siirtotal.kulut voittoa tavoittelemattomille	0,00		700 000,00	
Muut siirtotalouden kulut ulkomaille	105 182,62		35 200,00	
Siirtotalouden kulut valtionhallinnolle	<u>0,00</u>	<u>-59 837 814,97</u>	<u>10 000,00</u>	<u>-41 092 675,00</u>
JÄÄMÄ III		-84 643 464,52		-57 360 415,23
TUOTOT VEROISTA JA PAKOLLISISTA MAKSUISTA				
Suoritetut arvonnäisäverot	<u>635 485,76</u>	<u>-635 485,76</u>	<u>397 369,80</u>	<u>-397 369,80</u>
TILIKAUDEN TUOTTO-/KULUJÄÄMÄ		<u>-85 278 950,28</u>		<u>-57 757 785,03</u>

4 Tase

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTAAVAA				
KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT JA MUUT PITKÄAIKAISET SijoITUKSET				
Käyttöomaisuusarvopaperit	44 227 608,68		44 227 608,68	
Muut pitkäaikaiset euromääräiset sijoitukset	<u>170 153 493,71</u>	<u>214 381 102,39</u>	<u>172 267 674,71</u>	<u>216 495 283,39</u>
KÄYTTÖOMAISUUS JA MUUT PITKÄAIKAISET SijoITUKSET YHTEENSÄ		214 381 102,39		216 495 283,39
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS				
LYHYTAIKAISET SAAMISET				
Myyntisaamiset	100 049,25		70 789,61	
Siirtosaamiset	2 959,18		257 429,33	
Muut lyhytaikaiset saamiset	<u>55 181,32</u>	158 189,75	<u>3 524,74</u>	331 743,68
RAHAT, PANKKISAAMISET JA MUUT RAHOITUSVARAT				
Kirjanpitoyksikön menotilit	<u>-207,32</u>	<u>-207,32</u>	<u>-116,40</u>	<u>-116,40</u>
VAIHTO- JA RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ		157 982,43		331 627,28
VASTAAVAA YHTEENSÄ		<u>214 539 084,82</u>		<u>216 826 910,67</u>

	31.12.2021		31.12.2020	
VASTATTAVAA				
OMA PÄÄOMA				
VALTION PÄÄOMA				
Valtion pääoma 1.1.1998			1 354 430	
	1 354 430 821,18		821,18	
Edellisten tilikausien pääoman muutos			-1 145 642	
	-1 144 182 043,70		305,76	
Pääoman siirrot	82 816 566,05		59 218 047,09	
Tilikauden tuotto-/kulujäämä	<u>-85 278 950,28</u>	207 786 393,25	<u>-57 757 785,03</u>	210 248 777,48
VIERAS PÄÄOMA				
LYHYTAIKAINEN VIERAS PÄÄOMA				
Ostovelat	674 816,76		473 092,83	
Kirjanpitoyksiköiden väliset tilitykset	364 048,47		344 287,94	
Edelleen tilittävät erät	318 229,03		302 728,05	
Siirtovelat	2 807 764,04		2 777 191,04	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>2 587 833,27</u>	<u>6 752 691,57</u>	<u>2 680 833,33</u>	<u>6 578 133,19</u>
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ		6 752 691,57		6 578 133,19
VASTATTAVAA YHTEENSÄ		<u>214 539 084,82</u>		<u>216 826 910,67</u>

5 Liitetiedot

Sisältö

Liite 1 Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta.....	63
Liite 2 Nettoutetut tulot ja menot	64
Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset.....	65
Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat	65
Liite 5 Henkilöstökulujen erittely	66
Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset.....	66
Liite 7 Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot	67
Liite 8 Rahoitustuotot ja -kulut	67
Liite 9 Talousarviotaloudesta annetut lainat.....	67
Liite 10 Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset.....	68
Liite 11 Taseen rahoituserät ja velat.....	70
Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut.....	71
Liite 13 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	72
Liite 14 Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat	72
Liite 15 Velan muutokset.....	72
Liite 16 Velan maturiteettijakauma ja duraatio.....	72
Liite 17 Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot.....	72

Liite 1

Selvitys tilinpäätöksen laatimisperiaatteista ja vertailtavuudesta

1. Budjetointia koskevat muutokset ja muutosten tärkeimmät vaikutukset talousarvion toteutumalaskelmaan, tuotto- ja kululaskelmaan ja taseeseen sekä niiden vertailtavuuteen
 - Ei ilmoitettavaa
2. Valuuttakurssi, jota on käytetty muutettaessa ulkomaanrahan määräiset saamiset ja velat sekä muut sitoumukset Suomen rahaksi
 - Ei ilmoitettavaa
3. Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja -menetelmät sekä erityisesti niissä tapahtuneiden muutosten vaikutukset tilikauden tuotto- ja kulujäämän sekä taseessa ilmoitettavien erien muodostumiseen
 - Ei ilmoitettavaa
4. Aikaisempiin vuosiin kohdistuvat tuotot ja kulut, talousarviotulot ja -menot sekä virheiden korjaukset, jos ne eivät ole merkitykseltään vähäisiä
 - Ei ilmoitettavaa
5. Selvitys edellistä vuotta koskevista tiedoista, jos ne eivät ole vertailukelpoisia tilinpäätösvuoden tietojen kanssa
 - Taseen vertailtavuuteen vaikuttaa korjaus, joka tehtiin Pohjolan Rautatiet Oy:n SVOP:n osalta. Varainsiirtoveroa vastaava osuus on aiemman tulkinnan mukaan luettu valtion kirjanpitoon merkittävän SVOP-sijoituksen hankintamenuon. Luovutuskirjan mukaan vuonna 2019 tehdyn SVOP-sijoituksen arvo ei kuitenkaan sisällä varainsiirtoveroa ja koska veron osuuteen ei enää liity tulonodotuksia, taseesta alaskirjattiin 7 M€ vuonna 2021.
6. Selvitys tilinpäätösvuoden jälkeisistä olennaisimmista tapahtumista siltä osin kuin niitä ei ilmoiteta toimintakertomuksessa
 - Ei ilmoitettavaa

Tilinpäätöksen laatimisperiaatteissa ja vertailtavuudessa ei ole muita sellaisia olennaisia tilinpäätöksen laatimista ja vertailtavuutta edelliseen tilinpäätökseen vaikuttavia seikkoja koskevia tietoja, jotka eivät välittömästi ilmene tilinpäätöksen laadintaa koskevista säännöksistä ja valtiovarainministeriön määräyksistä.

Liite 2

Nettoutetut tulot ja menot

Momentin numero ja nimi	Tilinpäätös 2020	Talousarvio 2021 (TA + LTA:t)	Talousarvion 2021 määrärahojen		Tilinpäätös 2021	Vertailu Talousarvio - Tilinpäätös	Siirtomäärärahoja koskevat täydentävät tiedot				
			käyttö vuonna 2021	siirto seuraavalle vuodelle			Edellisiltä vuosilta siirtyneet määrärahat	Käytettävissä vuonna 2021	Käyttö vuonna 2021 (pl. peruutukset)	Siirretty seuraavalle vuodelle	
31.01.01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (Siirtomääräraha 2 v)	Bruttomenot	16 491 493,37		7 909 759,39		19 065 960,11				18 182 836,24	
	Bruttotulot	160 493,37		161 960,11		161 960,11				161 960,11	
	Nettomenot	16 331 000,00	18 904 000	7 747 799,28	11 156 200,72	18 904 000,00	0,00	11 938 167,31	30 842 167,31	18 020 876,13	11 156 200,72
33.20.52. Valtionosuus työttömyysetuuksien perusturvasta (Arviomääräraha)	Bruttomenot	3 162,73									
	Bruttotulot	0,00									
	Nettomenot	3 162,73									

Liite 3 Arviomäärärahojen ylitykset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 3.

Liite 4 Peruutetut siirretyt määrärahat

Pääloukan ja tilijaottelun numero ja nimi	Peruutettu	
	Tilijaottelu	Yhteensä
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala		
Vuosi 2020		1 665 090,46
4.20.31.01.01.2 Kyberturvallisuus	1 665 090,46	
Pääloukat yhteensä		1 665 090,46
Vuosi 2020		1 665 090,46

Liite 5 Henkilöstökulujen erittely

	2021	2020
Henkilöstökulut	12 348 262,22	11 906 092,16
Palkat ja palkkiot	12 334 931,67	11 612 436,18
Lomapalkkavelan muutos	13 330,55	293 655,98
Henkilösivukulut	2 292 944,27	2 205 709,65
Eläkekulut	2 068 746,53	1 970 092,13
Muut henkilösivukulut	224 197,74	235 617,52
Yhteensä	14 641 206,49	14 111 801,81
Johdon palkat ja palkkiot, josta	641 166,43	644 666,14
- tulosperusteiset erät	16 442,00	0,00
Luontoisedut ja muut taloudelliset etuudet	5 872,53	6 420,00
Johto	1 040,00	1 200,00
Muu henkilöstö	4 832,53	5 220,00

Liite 6 Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet ja niiden muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 6.

Liite 7

Kansallis- ja käyttöomaisuuden sekä muiden pitkävaikutteisten menojen poistot

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 7.

Liite 8

Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotot	Muutos		
	2021	2020	2021–2020
Korot euromääräisistä saamisista	208,65	-72,12	280,77
Osingot	190 000,00	360 000,00	-170 000,00
Rahoitustuotot yhteensä	190 208,65	359 927,88	-169 719,23

Liite 9

Talousarvionaloudesta annetut lainat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 9.

Liite 10

Arvopaperit ja oman pääoman ehtoiset sijoitukset

Käyttö- ja rahoitusomaisuusarvopaperit

	31.12.2021					31.12.2020		
	Kappale- määrä	Markkina- arvo	Kirjanpitoarvo	Omistus- osuus %	Myynti- oikeuksien alaraja %	Saadut osingot	Markkina-arvo	Kirjanpitoarvo
Julkisesti noteeratut osakkeet ja osuudet								
...								
Julkisesti noteeraamattomat osakkeet ja osuudet								
Yleisradio Oy	4 683 146		7 876 486,15	99,98				7 876 486,15
Pohjolan Rautatiet Oy	100		2 500,00	100,00				2 500,00
Suomi-rata Oy SVOP	789 072		1 116 536,88	51,00				1 116 536,88
Turun Tunnin Juna Oy SVOP	394 485		508 885,65	51,00				508 885,65
Cinia Oy	1 000 000		33 223 200,00	77,53		190 000,00		33 223 200,00
C Lion1 Oy, A-sarja	1		1 000 000,00	100,00				1 000 000,00
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy	6 210 388		500 000,00	100,00				500 000,00
Osakkeet ja osuudet yhteensä	13 077 192		44 227 608,68			190 000,00		44 227 608,68

Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset

	Kirjanpitoarvo 31.12.2021	Kirjanpitoarvo 31.12.2020
Muut oman pääoman ehtoiset sijoitukset		
Cinia Oy, SVOP	9 000 000,00	9 000 000,00
Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy, SVOP	155 372 225,89	155 372 225,89
Pohjolan Rautatiet Oy, SVOP	895 467,82	7 895 448,82
Turun Tunnin Juna Oy, SVOP	4 885 800,00	
Yhteensä	170 153 493,71	172 267 674,71

Suomi-rata Oy:llä ja Turun Tunnin Juna Oy:llä ei ole osakepääomaa. Osakkeiden merkintähinta on merkitty yhtiöllä kokonaisuudessaan sijoitetun vapaan pääoman rahastoon. Traffic Management Finland Oy muutti toiminimensä 1.1.2021 Liikenteenohjausyhtiö Fintraffic Oy:ksi. Taseen vertailtavuuteen vaikuttaa korjaus, joka tehtiin Pohjolan Rautatiet Oy:n SVOP:n osalta. Varainsiirtoveroa vastaava osuus on aiemman tulkinnan mukaan luettu valtion kirjanpitoon merkittävän SVOP-sijoituksen hankintamenoon. Luovutuskirjan mukaan vuonna 2019 tehdyn SVOP-sijoituksen arvo ei kuitenkaan sisällä varainsiirtoveroa ja koska veron osuuteen ei enää liity tulonodotuksia, taseesta alaskirjattiin 7 M€ vuonna 2021.

Liite 11

Taseen rahoituserät ja velat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 11.

Liite 12 Valtiontakaukset ja -takuut sekä muut monivuotiset vastuut

Voimassa olevat takaukset ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Sektori	Voimassa 31.12.2021	Voimassa 31.12.2020	Voimassa Muutos 2021-2020	Käytettävissä enimmäismäärä 31.12.2021
Yritykset				
Finavia Oyj	51 960 784,28	59 444 444,41	-7 483 660,13	51 960 784,28
<i>Laki Ilmailulaitoksen muuttamisesta osakeyhtiöksi (877/2009)</i>				
Takaukset yhteensä	51 960 784,28	59 444 444,41	-7 483 660,13	51 960 784,28

Voimassa olevat takuut ja niiden käytettävissä oleva enimmäismäärä

Ei esitettävää tietoa.

Voimassa olevat takaukset ja takuut valuutoittain

Valuutta	Vasta-arvo €	Jakauma %	Tilinpäätöspäivän kurssi €
Euro	51 960 784,28	100,0	1,0000
Yhteensä	51 960 784,28	100,0	

Muut monivuotiset vastuut

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole muita monivuotisia vastuita.

Liite 13

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 13.

Liite 14

Taseeseen sisältyvät rahastoidut varat

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 14.

Liite 15

Velan muutokset

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 15.

Liite 16

Velan maturiteettijakauma ja duraatio

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 16.

Liite 17

Oikeiden ja riittävien tietojen antamiseksi tarvittavat muut täydentävät tiedot

Liikenne- ja viestintäministeriöllä ei ole esitettävää liitteellä 17.

6 Allekirjoitus

Hyväksymme liikenne- ja viestintäministeriön tilinpäätöksen vuodelta 2021.

Helsingissä . päivänä helmikuuta 2022

Timo Harakka

Liikenne- ja viestintäministeri

Minna Kivimäki

Kansliapäällikkö

Twitter: @lvm.fi
Instagram: lvmfi
Facebook.com/lvmfi
Youtube.com/lvm.fi
LinkedIn: Liikenne- ja viestintäministeriö

lvm.fi